

The Diplomatic Interactions Quarterly

Vol. 2, No. 8, Winter 2025, Pp: 35-80

[http:// www.dpiq.ir](http://www.dpiq.ir)

The Impact of US Diplomatic Relations with the South China Sea Littoral States on the Decline of China's Power

Hamid Dorj¹

(Received: 07/08/2024 - Accepted: 26/11/2024)

DOI: 10.22034/dpiq.2025.493268.1016

Extended Abstract

Introduction

The South China Sea is of great importance to regional and international countries due to its strategic and geostrategic location. China claims vast areas of the South China Sea that overlap with the exclusive economic zones of Vietnam, Malaysia, Brunei, Indonesia, and the Philippines. The geopolitical importance of this region has led the United States to expand its military presence in this maritime area by intervening in territorial disputes and conflicts in the South China Sea, thereby increasing political, economic, and military cooperation with countries surrounding China. The United States is becoming more and more eager to intervene and play a role in the South China Sea, and in this regard, it has sought to expand its presence and

---

1. PhD, Department of International Relations, University of Guilan, Rasht, Iran (Hamid.dorj@gmail.com)

Orcid Code: <https://orcid.org/0000-0003-3343-9485>

push back Washington's regional influence in East Asia. Perceptions and threats arising from China's growing power in the region have led to the expansion of Washington's political, economic, and military interactions with China's neighboring countries, which could have a significant impact on reducing Beijing's naval power and influence in the South China Sea and establishing a balance of power in favor of Washington and its regional allies in East Asia.

Literature Review

Alizadeh (2022), in an article titled "America's New Approach in A. S. It; Strengthening Strategic Partnership to Counter China"; acknowledges that the United States is pursuing a policy of regional weakening and containment of China and, in this regard, is trying to update Washington's old strategies in the region and its relationship with A. S. It members following new developments in the region.

Stepanov (2022), in an article titled "United States Policy Towards Southeast Asia: From Barack Obama to Joe Biden"; It deals with the confrontation between the United States and China and does not consider interaction with Southeast Asia as an end in itself. The author also states that countries such as Vietnam and the Philippines have the potential to strengthen their relations with the United States. The innovation of the present article is that previous research has mainly focused on the effect of the dependent variable on the independent variable; however, the present study attempts to examine and analyze the effect of the independent variable on the dependent variable, which is the effect of the development of US diplomatic relations with the coastal countries of the South China Sea on the decline of China's power in the region.

Methodology

The present study is applied in terms of its purpose and its method is qualitative. In this study, the description, study, and analysis of what is are also addressed; therefore, this study is a "descriptive-analytical research" in terms of its implementation method. Given the nature of the subject under study, the method of collecting data and research information is also library and Internet methods.

Results and Discussion

By relying on its high economic power and advantage, China has been able to easily increase its influence among the US allies in the Asia-Pacific region. Beijing's institutional approach, such as the establishment of the Shanghai Cooperation Organization and the Asian Infrastructure Investment Bank, is considered Beijing's most important step in increasing its regional influence and challenging the American order (Mohammadnia and Nasser Pourhassan, 2023: 111). China's high rate of economic growth has paved the way for the transformation and modernization of its armed forces. In many ways, China's defense transformation may be seen as part of a normal process of military modernization, facilitated by technological advances, such as the military revolution, which is very effective in Beijing's defense strategy. For example, at the strategic level, China continues to develop a ballistic missile force with a strong second-strike capability on land and at sea. Therefore, China's nuclear force may be seen as a deterrent against the much larger nuclear arsenal of the United States. China has also developed a powerful short- and medium-range ballistic missile capability to counter potential incidents in the Taiwan Strait (Thayer, 2010: 70).

The United States is increasingly keen to play a role and presence in the South China Sea, and is trying to gradually expand China's encirclement ring. In an interview, Mearsheimer supported the idea that "the United States will form a balancing coalition in Asia that will include most of China's and the United States' neighbors, and they will work to contain China and prevent its dominance in Asia" (Teixeira, 2018: 18). The Philippines and Vietnam, both of which have disputes with China over claims in the South China Sea, have welcomed the presence of the United States in the region to provide additional security support (Lum, 2011: 9). Indonesia, Malaysia, and Brunei are also regional claimants in the South China Sea. They are also partners in the US involvement in the South China Sea issue. However, unlike the radical Philippines and Vietnam, these three countries have relatively mild reactions to US intervention (Anwar, 2013: 3). As a quasi-ally of the US in Southeast Asia, Singapore has always played an important role as a defense partner and logistical supporter of the US military. It hopes that the US will continue to play its role in balancing against Chinese influence (Desker, 2013: 30). Thailand, Cambodia and Laos are not parties to the South China Sea dispute. They have relatively low demands on US

security and have good bilateral relations with China. Therefore, their response to the US rebalancing strategy in the Asia-Pacific region has been very cautious (Prasirtsuk, 2013: 35). Finally, it seems that Myanmar's foreign policy has reached a new crossroads. As U Zaw Htay, the Director of the Office of the President of Myanmar, said in 2013, one of the most important challenges facing Myanmar is how to structure its foreign policy, including how to actively participate in ASEAN issues and how to formulate policies related to the South China Sea, ASEAN, the United States, and China. Currently, Myanmar is still in a critical period of political transformation, and its domestic and external trends are full of uncertainty (Yun, 2015: 27-28).

Conclusion

The South China Sea has recently attracted the attention of regional and international countries due to the intensification of conflicts and territorial disputes in the region. In addition to developing its economic capabilities, China has also taken significant steps in its military modernization, which is considered a strategic threat to the coastal countries of the South China Sea and the extensive presence of the United States in the region. The perceptions and concerns of the United States and the coastal countries of the South China Sea about China's rise and dominance in the region, which they consider a strategic threat to their regional interests and policies, have led to the development of a network of alliances and diplomatic relations between Washington and China's neighboring countries, which, while preventing Beijing's increasing power and its isolation in the region, will have a significant impact on establishing political equations in line with the goals and interests of the White House and its allies in Southeast Asia.

Keywords: Diplomatic relations, Balance of threat, South China Sea, Arms race.

How to Cite: : Dorj, H. (2024). The Impact of US Diplomatic Relations with the South China Sea Littoral States on the Decline of China's Power. *Diplomatic Interactions*, 2 (8), 35 - 80. doi: 10.22034/dpiq.2025.493268.1016

تأثیر روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بر کاهش قدرت چین

حمید درج^۱

((تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۱۷ - تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۰۹/۰۶))

DOI: 10.22034/dpiq.2025.493268.1016

چکیده

افزایش قدرت نظامی و نفوذ سیاسی چین در شرق آسیا باعث ایجاد نگرانی و سوءظن در میان برخی از همسایگان آن و ایالات متحده شده است. به ویژه قاطعیت فزاینده پکن بر حق حاکمیت و حقوق دریایی در دریای چین جنوبی به عنوان یک چالش جدی برای کشورهای منطقه و قدرت‌های ذی‌نفع تلقی می‌شود. از این رو، ترس کشورهای حوزه پیرامونی این دریا از محاصره توسط چین موجب شده تا این کشورها خواستار نقش فعال‌تر واشنگتن در معادلات منطقه برای ایجاد موازنه در برابر تهدیدات فزاینده چین شوند. بدین ترتیب، سؤال اصلی پژوهش این است که روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی چگونه منجر به کاهش قدرت چین در این منطقه می‌شود؟ مفروض پژوهش این است که آمریکا از طریق توسعه روابط دیپلماتیک با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی و با ایجاد ادراک تهدید نسبت به حضور چین و شکل دادن به رقابت تسلیحاتی در دریای جنوبی، زمینه کاهش نفوذ چین در دریای چین جنوبی را فراهم می‌آورد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که توسعه روابط واشنگتن با کشورهای همسایه چین در دریای چین جنوبی، ضمن محاصره و انزوای چین، منجر به کاهش قلمروی قدرت و نفوذ دریایی پکن در دریای چین جنوبی و آب‌های اطراف خواهد شد که این امر، می‌تواند باعث تحول قدرت و شکل‌گیری معادلات سیاسی به نفع واشنگتن و هم‌پیمانان آن در شرق آسیا شود. این اقدامات واشنگتن ریشه در به‌تصور کشیدن چهره-ای تهدیدآمیز از پکن برای کشورهای منطقه و بین‌الملل دارد. نوشتار حاضر به روش توصیفی-تحلیلی صورت گرفته و اطلاعات و داده‌های لازم را از مقالات و منابع اینترنتی جمع‌آوری کرده است.

واژگان کلیدی: روابط دیپلماتیک، موازنه تهدید، دریای جنوبی چین، رقابت تسلیحاتی.

۱. دکتری روابط بین‌الملل دانشگاه گیلان، رشت، ایران (Hamid.dorj@gmail.com)

Orcid Code: <https://orcid.org/0000-0003-3343-9485>

مقدمه

در دو دهه گذشته، آسیا و اقیانوسیه به پویاترین و سریع‌ترین منطقه در حال رشد در جهان تبدیل شده است که درصد نسبتاً بالایی از کل حجم تجارت جهانی را به خود اختصاص داده است. در این رابطه، دریای چین جنوبی به دلیل برخورداری از موقعیت استراتژیک و ژئواستراتژیک از اهمیت بالایی برای کشورهای منطقه و بین‌الملل برخوردار است. ایالات متحده، این دریا را از آب‌های بین‌المللی می‌داند و بر حق قانونی کشتی‌ها و زیردریایی‌هایش در رفت و آمد در این دریا تأکید دارد و مخالف ساخت تأسیسات دریایی توسط چین در این آبراهه است؛ موضوعی که همواره با واکنش منفی چین مواجه شده است. چین مدعی مناطق وسیعی از دریای چین جنوبی است که با مناطق انحصاری اقتصادی ویتنام، مالزی، برونئی، اندونزی و فیلیپین همپوشانی دارد. سالانه تریلیون‌ها دلار تجارت از راه این آبراهه استراتژیک بین‌المللی جریان می‌یابد که شامل مناطق غنی ماهیگیری و میدان‌های گازی و نفتی فراوان نیز می‌شود. علاوه بر این، دریای چین جنوبی از لحاظ راهبردی و دفاعی نیز برای چینی‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. وجود جزایر متعدد طبیعی و مصنوعی و نیز مسیرهای کشتیرانی در این منطقه سبب شده است تا نه تنها چین؛ بلکه دیگر کشورهای همسایه، مدعی مالکیت بر جزایر دریای چین جنوبی باشند. تنش و درگیری میان کشورهای مدعی حاکمیت بر سر مجمع‌الجزایر منطقه‌ای مانند؛ جزایر اسپراتلی و پاراسل ناشی از تمایل به کنترل منابع طبیعی است. این منطقه دارای ذخایر غنی از منابع گاز و نفت است که به خوبی در نزدیکی کشورهای مصرف‌کننده انرژی در مقیاس بزرگ قرار دارد. جستجو و بهره‌برداری مداوم برای ذخایر جدید نفت، دریای چین جنوبی را به یکی از بحث‌برانگیزترین مناطق جهان تبدیل کرده است. کشورهای منطقه و بین‌الملل نگرانی‌های فزاینده‌ای از چالش‌های موجود در منطقه دریای چین جنوبی دارند؛ زیرا بروز هرگونه مناقشه و برهم خوردن نظم امنیتی در این منطقه بر اقتصاد آن‌ها، مخصوصاً تعاملات ژئواکونومیک اثر جبران‌ناپذیری بر جای می‌گذارد.

برخی کشورهای عضو آ.سه. آن از طریق در اختیار گذاشتن پایگاه‌های مختلف به ایالات متحده و همچنین نقش دادن به قدرت‌های تأثیرگذار منطقه مانند ژاپن و استرالیا در

تأثیر روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای ۴۱

تلاش هستند تا توازن قدرت منطقه را به نفع خود تغییر داده یا این که حداقل از شدت گرفتن برتری ژئواستراتژیک و قدرت چین بیش از وضع موجود جلوگیری کنند. با این حال، حضور بیشتر نیروهای فرا منطقه‌ای می‌تواند عامل صف‌آرایی نظامی در این حوزه جغرافیایی-ژئوپلیتیکی و همچنین مختل شدن مسیرهای تجارت دریایی در شرق آسیا شود. ایجاد اختلال در خطوط تدارکاتی این منطقه و مداخله بازیگران بین‌المللی در اختلافات حاکمیتی در دریای چین جنوبی ثبات منطقه‌ای را تضعیف می‌کند. زمانی که در یک منطقه رشد اقتصادی و توسعه نظامی و شاخص‌های قدرت یک کشور تغییر کند؛ شرایط معادله قدرت نیز تغییر خواهد کرد. هرگونه تغییر و افزایش قدرت به نامتوازن شدن الگوی قدرت موجود منجر می‌شود و زمینه دگرگونی ژئوپلیتیک و مناسبات قدرت را فراهم می‌کند. در این میان، اهمیت ژئوپلیتیک این منطقه موجب شده است تا آمریکا با مداخله در اختلافات و مناقشات ارضی دریای چین جنوبی، حضور نظامی خود را در این حوزه دریایی گسترش دهد و از این طریق، همکاری‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی با کشورهای پیرامون چین را افزایش دهد.

ایالات متحده روزبه‌روز به ایفای مداخله و نقش آفرینی در دریای چین جنوبی مشتاق‌تر می‌شود و در این راستا، درصدد گسترش حضور و رد پای نفوذ منطقه‌ای واشنگتن در شرق آسیا برآمده است. ادراکات و تهدیدات ناشی از قدرت روزافزون چین در منطقه، باعث گسترش تعاملات سیاسی، اقتصادی و نظامی واشنگتن با کشورهای همسایه چین شده است که این امر می‌تواند تأثیر به‌سزایی بر کاهش قدرت و نفوذ دریایی پکن در دریای چین جنوبی و برقراری موازنه قدرت به نفع واشنگتن و هم‌پیمانان منطقه‌ای آن در شرق آسیا داشته باشد. تضادهای هویتی و ایدئولوژیک چین با آمریکا و همچنین فشارهای اقتصادی آمریکا بر چین از یک‌سو و از سوی، ظهور چین به‌عنوان یکی از قدرت‌های جهانی، به‌ویژه در حوزه اقتصاد را می‌توان از دلایل خصومت‌های آمریکا و چین دانست. چین در کنار پیگیری استراتژی چندقطبی در عرصه جهانی، نامزد ابرقدرتی قرن بیست‌ویکم است که این امر تهدیدی راهبردی برای نظم تک‌قطبی لیبرال آمریکا محسوب می‌شود. بنابراین، ایالات متحده با توسعه حضور در دریای چین جنوبی و برقراری اتحاد با کشورهای همسایه

چین در راستای کاهش نفوذ و تهدیدات پکن در شرق آسیا گام برمی‌دارد. این نوشتار در تلاش است تا تأثیر روابط آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بر روی کاهش قدرت چین در منطقه را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد. از این رو، سؤال اصلی پژوهش این است که روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی چه تأثیری بر کاهش قدرت چین دارد؟ پژوهش حاضر از نوع کیفی و مبتنی بر رویکرد توصیفی-تحلیلی است. جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های تحقیق نیز از طریق مطالعات کتابخانه‌ای (اسناد، کتب، مقالات و مجلات و وبسایت‌ها) و جست‌وجو در اینترنت و پایگاه‌های اطلاعاتی، فصلنامه‌ها و مجلات تخصصی صورت می‌گیرد. این نوشتار بر اساس نظریه موازنه تهدید شکل گرفته است.

ادبیات و پیشینه پژوهش

در خصوص چگونگی روابط آمریکا با چین و کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی، تاکنون پژوهش‌های زیادی انجام گرفته است که در ادامه صرفاً به چند نمونه از آن‌ها که ارتباط بیشتری با موضوع بحث پژوهش حاضر دارد؛ پرداخته می‌شود.

علی‌زاده (۱۴۰۱)، در مقاله‌ای تحت عنوان «رویکرد جدید آمریکا در آ.سه. آن؛ تقویت مشارکت استراتژیک جهت مقابله با چین»؛ اذعان می‌دارد که ایالات متحده سیاست تضعیف و مهار منطقه‌ای چین را دنبال می‌کند و در این راستا، در تلاش است تا راهبردهای قدیمی واشنگتن در منطقه و ارتباط آن با اعضای آ.سه. آن را مطابق با تحولات جدید در منطقه به‌روزرسانی کند.

قربانی شیخ‌نشین و حداد زند (۱۴۰۲)، در مقاله‌ای با نام «جنگ تجاری چین و ایالات متحده آمریکا و پیامد آن بر کشورهای جنوب شرق آسیا؛ مطالعه موردی ویتنام و تایوان»؛ جنگ تجاری آمریکا و چین از طریق اعمال تعرفه‌های تجاری و ایجاد محدودیت‌های وارداتی نسبت به یکدیگر را مورد بررسی قرار داده که این امر منجر به تحول در واردات و صادرات و نیز معاملات تجاری با کشورهای جنوب شرق آسیا به‌ویژه ویتنام و تایوان شده است.

تأثیر روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای ۴۳

کری^۱ و منینگ^۲ (2001)، در کتابی تحت عنوان «ایالات متحده و آسیای جنوب شرقی: دستور کار سیاست برای دولت جدید»؛ به واکاوی حضور ایالات متحده در آسیای جنوب شرقی پرداخته که این امر ضمن ایجاد تعادل استراتژیک در برابر قدرت منطقه‌ای پکن، به‌عنوان حائلی برای کشورها منطقه جهت حل و فصل تنش‌ها و ایجاد اتحادهای سودمند متقابل عمل می‌کند.

استپانوف^۳ (۲۰۲۲)، در مقاله‌ای با نام «سیاست ایالات متحده در قبال آسیای جنوب شرقی: از باراک اوباما تا جو بایدن»؛ به رویارویی ایالات متحده با چین می‌پردازد و تعامل با آسیای جنوب شرقی را به خودی خود هدف نمی‌داند. نگارنده نیز بیان می‌دارد که کشورهایی مانند ویتنام و فیلیپین پتانسیل تقویت روابط خود با ایالات متحده را دارند.

ژا^۴ (۲۰۲۳)، در مقاله‌ای با نام «آسیای جنوب شرقی در میان رقابت چین و ایالات متحده: تغییر قدرت و انتقال نظم منطقه‌ای»؛ دورنمای رقابت چین و آمریکا برای کشورهای آسیای جنوب شرقی را چالشی اساسی می‌داند که تأثیر به‌سزایی بر منطقه دارد. در نوشتار حاضر، کاهش قدرت چین، متغیر وابسته و روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی متغیر مستقل، محسوب می‌شود. در این خصوص، نوآوری و تازگی مقاله حاضر این است که تحقیقات قبلی عمدتاً به تأثیر متغیر وابسته بر متغیر مستقل پرداخته‌اند؛ اما پژوهش حاضر در تلاش است تا تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را که همان تأثیر توسعه روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بر روی کاهش قدرت چین در منطقه را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.

مبانی مفهومی و نظری

در این بخش، ابتدا به تعریف مفاهیم کلیدی پژوهش می‌پردازیم.

1. Kerrey
2. Manning
3. Stepanov
4. Zha

دریای چین جنوبی

دریای چین جنوبی از مناطق راهبردی شرق آسیا و اقیانوس آرام به شمار می‌آید. این پهنه آبی یک فضای دریایی نیمه محصور با مساحتی بالغ بر ۳.۵ میلیون کیلومتر مربع است که با ۱۰ کشور شامل جمهوری خلق چین، تایوان، برونئی، کامبوج، اندونزی، فیلیپین، مالزی، سنگاپور، تایلند و ویتنام همسایه است و از تنگه مالاکا و سنگاپور تا تنگه تایوان امتداد دارد (Temitayo, 2017: 2).

روابط دیپلماتیک

رابرت دنتون^۱ و گری وودوارد^۲ در کتاب خود به نام «ارتباطات سیاسی در آمریکا» این واژه را به معنای ارسال پیام از سوی فرستنده پیام با هدف تأثیرگذاری در فضای سیاسی تعبیر می‌کنند. در بیان آن‌ها، «عامل اساسی‌ای که ارتباط را سیاسی می‌کند نه منبع پیام؛ بلکه محتوا و هدف آن است». برایان مک‌نیر^۳ نیز ارتباطات سیاسی را «ارتباطی هدفمند در رابطه با سیاست» تعریف می‌کند. در نگاه مک‌نیر این مفهوم نه تنها بیانیه‌های نوشتاری یا کلامی؛ بلکه بازنمایی‌های دیداری^۴ نظیر لباس پوشیدن، ظاهر انسان، مدل مو، یا طرح لوگو را نیز در برمی‌گیرد. به عبارت دیگر، ارتباطات سیاسی شامل همه جنبه‌هایی است که «وجه» یا «هویت سیاسی» را توسعه می‌دهد (عبداللهی نژاد و افخمی، ۱۳۹۱: ۹۹).

چارچوب نظری

موازنه تهدید

به منظور بررسی میزان تأثیرگذاری روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بر روی کاهش قدرت چین در منطقه از ظرفیت‌های تبیینی نظریه موازنه تهدید استفاده شده است. تبیین چهار مؤلفه تأثیرگذار به‌عنوان عوامل تهدید زا بر سیاست خارجی و امنیتی آمریکا در شرق آسیا برای ارزیابی فرضیه ضروری است. لذا استفاده از

1. Robert Denton
2. Gary Woodward
3. Brian McNair
4. visual representations

رویکرد نظری «موازنه تهدید» مناسب‌ترین نظریه‌ای هست که به‌خوبی می‌تواند شکل‌گیری و توسعه روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای همسایه چین و تأثیر آن بر کاهش قدرت چین در منطقه را توضیح دهد. این نظریه از قابلیت تبیین بیشتری نسبت به نظریه‌های دیگر برخوردار است. نظریه موازنه تهدید توسط استفان والت^۱ در مقاله‌اش با نام «تشکیل اتحاد و موازنه قدرت جهانی» مطرح شد که در مجله امنیت بین‌المللی در سال ۱۹۸۵ منتشر شد. این نظریه بعداً در کتاب وی به نام «منشأ اتحادها» در سال ۱۹۸۷ بسط بیشتری یافت. نظریه موازنه تهدید، نظریه توازن قوای کنت والتز^۲ را در مکتب نئورئالیستی روابط بین‌الملل اصلاح می‌کند. این نظریه در چارچوب کلی تئوری واقع‌گرایی تدافعی قرار می‌گیرد. در نظریه موازنه تهدید، توازن به ضرورت ترس شکل می‌گیرد و در تلاش برای جایگزینی قدرت برتر است. بایستی اظهار داشت بر اساس تئوری موازنه تهدید، اتحاد دولت‌ها با اعمال و ایجاد تهدیدهایی از سوی دیگر دولت‌ها تعیین می‌شود. والت معتقد است که دولت‌ها عموماً با متحد شدن در برابر تهدیدی که تصور می‌شود تعادل برقرار می‌کنند (نظرزاده و همکاران، ۱۴۰۳: ۲۷۱-۲۷۰).

در تعبیری دیگر، باید عنوان داشت که صرف افزایش قدرت چالشگر به تنهایی ایجاد گر توازن قدرت نیست؛ بلکه ماهیت قدرت کشور در حال صعود است که موازنه را الزامی می‌کند. از این‌رو، این تعادل شامل قدرت و نیت صاحبان قدرت است. والت به نمونه‌ای از الگوهای اتحاد کشورهای اروپایی قبل و در طول جنگ جهانی اول و دوم اشاره می‌کند؛ زمانی که کشورهای با قدرت ترکیبی به میزان چشمگیری در برابر تهدید شناخته شده توسعه‌طلبی آلمان متحد شدند. بنا به گفته والت، دولت‌ها موازنه را نسبت به بزرگ‌ترین تهدیدها علیه امنیت خود اجرا می‌کنند (Walt, 2004: 12). والت چهار منبع مختلف تهدید شامل قدرت کلی (اندازه، جمعیت، قدرت نهفته و قابلیت‌های اقتصادی)، توانایی‌های تهاجمی، نزدیکی جغرافیایی و نیت خصمانه را از یکدیگر متمایز می‌کند.

1. Stephen Walt
2. Kenneth Waltz

(۱) - انباشت قدرت

بنا بر نظریه والت هراندازه میزان منابع یک دولت بیشتر باشد، آن دولت از پتانسیل بیشتری برای تهدید دیگر دولت‌ها برخوردار است. در اینجا منظور از منابع، جمعیت، قابلیت‌های نظامی و صنعتی و قدرت فناوری است. در چنین وضعیتی دولت‌هایی که دارای قدرت فراوان باشند؛ ظرفیت آن را خواهند داشت که دشمنان خود را تنبیه کنند و به دوستان خود پاداش دهند (Walt, 2013: 22-23).

(۲) - مجاورت جغرافیایی

کشورها همچنین در واکنش به تهدیدات ناشی از مجاورت جغرافیایی متحد می‌شوند؛ زیرا توانایی نمایش قدرت با بُعد مسافت کاهش می‌یابد. کشورهاییک که نزدیک‌تر هستند؛ یک تهدید بزرگ‌تر هستند تا کشورهاییک که دور واقع شده‌اند. همچون انباشت قدرت، تهدیدات مجاورت جغرافیایی، می‌تواند رفتار موازنه یا دنباله‌روی ایجاد کند. هم‌مرز بودن با یک قدرت بزرگ ممکن است آن‌قدر آسیب‌پذیر باشد که به جای موازنه، کشوری دنباله‌روی انتخاب کنند؛ به‌ویژه اگر یک همسایه قدرتمند، توانایی‌اش را برای اجبار نشان دهد (Walt, 1985, pp.10-11).

(۳) - قدرت تهاجمی

طبق باور والت اگر اندازه دیگر منابع دولت‌ها با هم برابر باشد، احتمال زیادی وجود دارد که دولت‌های دارای قابلیت‌های تهاجمی بسیار به تشکیل اتحاد مبادرت ورزند. از نظر والت، کشورهای دارای قابلیت‌های تهاجمی بیشتر، به دلیل جغرافیا، وضعیت نظامی و سایر عوامل، نسبت به کشورهاییک که توانایی حمله کردن ندارند، انگیزه بیشتری را در دولت‌های مقابل برای ایجاد اتحاد به وجود می‌آورند. اگرچه قدرت تهاجمی با قدرت کل و مجاورت جغرافیایی در ارتباط است؛ اما با آن‌ها یکسان نیست. هرچه قدرت تهاجمی بیشتر باشد، خطری که یک دولت می‌تواند ایجاد کند؛ بیشتر است (Walt, 2013: 22-23).

۴- نیات تهاجمی

کشورهایی که تهاجمی به نظر می‌رسند؛ احتمالاً باعث می‌شوند دیگران علیه آن‌ها موازنه شکل دهند. حتی کشورهای با قابلیت‌های نسبتاً کوچک ممکن است باعث رفتار موازنه شوند؛ به‌ویژه اگر آن‌ها تهاجمی به نظر برسند. برداشت‌ها از نیت، احتمالاً در گزینه‌های اتحاد نقشی تعیین‌کننده ایفا می‌کنند (Walt, 2013: 25-26). بر اساس مفروضات نظری مذکور می‌توان گفت؛ اقدامات تهاجمی چین در دریای چین جنوبی به‌ویژه ساخت‌وساز جزایر مصنوعی و نظامی کردن این جزایر و از طرفی، ادعای حاکمیت انحصاری منابع از سوی این کشور، باعث افزایش تهدیدات برای کشورهای همسایه چین و ایالات متحده شده است. در این رابطه، ایالات متحده آمریکا با تهدید سازی از چین برای منطقه و بین-الملل و از طریق گسترش روابط دیپلماتیک با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی، بستر کاهش قدرت و نفوذ چین را در منطقه فراهم می‌کند که این امر می‌تواند به انزوای پکن در شرق آسیا منجر شود.

گسترش قدرت روزافزون چین در شرق آسیا

کشور چین با مساحت ۹,۵۹۶,۹۶۲ کیلومتر مربع، چهارمین کشور پهناور و با جمعیت بیش از یک میلیارد و چهارصد و بیست و پنج میلیون نفر، دومین کشور پرجمعیت جهان است. چین، کشوری تک‌حزبی است که حزب حاکم آن، حزب کمونیست چین، بر ۲۲ استان، ۵ منطقه خودمختار، ۴ شهرداری زیر نظر دولت مرکزی پکن (پایتخت)، شانگهای (بزرگ‌ترین شهر)، تیانجین، چونگ‌کینگ و به غیر از سرزمین اصلی چین، بر ۲ منطقه ویژه اداری (هنگ‌کنگ و ماکائو)، حکومت می‌کند (Amin And Hassan, 2024: 3).

کشورهای قدرتمندتر، از ظرفیت بالایی برای تنبیه دشمنان و تشویق دوستان خود برخوردارند. بنابراین، منابع قدرت یک کشور می‌تواند باعث ایجاد انگیزه در سایر کشورها جهت ایجاد موازنه یا همراهی شود (Walt, 2013: 12). در این رابطه، چین با توسل به قدرت و مزیت بالای اقتصادی خود توانسته است نفوذ خود را به‌راحتی در بین متحدان ایالات متحده در منطقه آسیا-پاسیفیک افزایش دهد. رویکرد نهادسازی پکن

همچون ایجاد سازمان همکاری شانگهای و بانک سرمایه‌گذاری زیربنایی آسیا مهم‌ترین گام پکن در افزایش نفوذ منطقه‌ای و در به چالش کشیدن نظم آمریکایی محسوب می‌شوند (محمدنیا و پورحسن، ۱۴۰۲: ۱۱۱).

چین اولویت را به رشد اقتصادی و حفظ یک محیط صلح‌آمیز بین‌المللی داده است. این کشور در ترویج تجارت صادرات محور به‌عنوان موتور رشد اقتصادی خود موفق بوده است. رشد اقتصادی چین به نوبه خود باعث افزایش تقاضا برای منابع انرژی شده است که در سال‌های آینده تشدید خواهد شد. این دو عامل یعنی رشد سریع اقتصادی و افزایش تقاضای انرژی با هم ترکیب شده‌اند تا از منظر امنیت ملی چین، اطمینان حاصل شود که خطوط ارتباطی دریایی حیاتی ایمن باقی می‌مانند. علی‌رغم تأثیر بحران مالی جهانی، اقتصاد چین به گسترش و رهبری منطقه ادامه داده است. چین به دلیل داشتن ۲ تریلیون دلار ذخایر ارزی در موقعیت ویژه‌ای قرار دارد. بسته محرک اقتصادی چین، با اولویت زیرساخت‌ها، و سرمایه‌گذاری‌های خارجی چین در انرژی و منابع طبیعی، پکن را در سطح بین‌المللی حتی با بهبود اقتصاد جهانی رقابتی‌تر خواهد کرد (Thayer, 2010: 70).

تحلیل‌گران اقتصادی پیش‌بینی می‌کنند که چین تا سال ۲۰۲۵ میلادی بر اساس شاخص تولید ناخالص داخلی از ایالات متحده پیشی گرفته و به بزرگ‌ترین اقتصاد جهان تبدیل خواهد شد. طبق سنجشی که بر اساس برابری قدرت خرید صورت گرفته، تولید ناخالص داخلی اقتصاد چین بر اساس برابری قدرت خرید در سال‌های ۲۰۳۰ و ۲۰۵۰ با حفظ رتبه نخست جهانی به ترتیب بالغ به ۱۱۲/۳۶ و ۰۷۹/۶۱ تریلیون دلار بالغ می‌گردد. مؤسسه «پرایس واتر هاوزس کوپرز»^۱، پیش‌بینی کرده است تا سال ۲۰۳۰ میلادی، آمریکا برتری خود را در حوزه اقتصاد جهانی از دست می‌دهد و تا سال ۲۰۵۰ میلادی، چین فاصله خود را با آمریکا به طرز قابل توجهی افزایش می‌دهد؛ این در حالی است که پیش‌بینی می‌شود تولید ناخالص داخلی چین تا سال ۲۰۵۰ میلادی، به ۵۸ تریلیون و ۵۰۰ میلیون دلار، هند به

1. PricewaterhouseCoopers

بیش از ۴۴ تریلیون دلار و آمریکا هم به ۳۴ تریلیون و یک صد میلیارد دلار برسد (دهشیار و دیگران، ۱۳۹۸: ۱۴-۱۱).

رفتار تهاجمی چین در دریای چین جنوبی

نرخ بالای رشد اقتصادی چین، زمینه را برای دگرگونی و نوسازی نیروهای مسلح این کشور فراهم کرده است. از بسیاری جهات، دگرگونی دفاعی چین ممکن است؛ به عنوان بخشی از روند عادی نوسازی نظامی در نظر گرفته شود که با پیشرفت‌های فناورانه، مانند انقلاب در امور نظامی تسهیل می‌شود که این امر در راهبرد دفاعی پکن بسیار مؤثر است. به عنوان مثال، در سطح استراتژیک، چین برای توسعه یک نیروی موشکی بالستیک با قابلیت ضربه دوم قوی در زمین و مستقر در دریا ادامه می‌دهد. بنابراین، نیروی هسته‌ای چین ممکن است به عنوان عاملی بازدارنده در برابر زرادخانه هسته‌ای بسیار بزرگ‌تر ایالات متحده تلقی شود. چین همچنین ظرفیت موشک‌های بالستیک کوتاه و میان بُرد قدرتمندی را برای مقابله با حوادث احتمالی در تنگه تایوان ایجاد کرده است (Thayer, 2010: 70).

استقرار نظامی چین در امتداد سواحل شرقی این کشور ممکن است، به عنوان عاملی بازدارنده در برابر هرگونه اقدام یک‌جانبه تایوان برای اعلام استقلال و همچنین به عنوان عاملی بازدارنده در برابر مداخله نظامی ایالات متحده در حمایت از تایوان تلقی شود. علاوه بر این، نوسازی نیروی دریایی چین ممکن است به عنوان تلاشی برای تضمین امنیت خطوط ارتباطی دریایی به منظور غلبه بر آنچه تحلیلگران دفاعی چین «معضل مالاکا» نامیده‌اند یا آنچه تهدید امنیت ملی چین از طریق بسته شدن تنگه‌های باریک یا نقاط خفه‌کننده در جنوب شرقی آسیا محسوب می‌شود؛ تلقی شود (Storey, 2006: 32). در این رابطه، ایالات متحده، ژاپن، استرالیا و چندین کشور منطقه دیگر نگرانی‌های دیرینه خود را در مورد اندازه و رشد بودجه دفاعی چین و عدم شفافیت در مورد اهداف افزایش هزینه‌های دفاعی تکرار کرده‌اند. اعتقاد بر این است که ارقام رسمی بودجه نظامی چین، بودجه واقعی این کشور را کمتر نشان می‌دهد. هزینه‌های دفاعی چین از سال ۱۹۹۷ به صورت واقعی

بیش از ۵۰۰ درصد افزایش یافته است و رشد هزینه‌های دفاعی (۱۱-۱۵ درصد) از رشد اقتصادی (۸-۹ درصد) این کشور فراتر رفته است. لذا ایالات متحده ابراز نگرانی کرده است که افزایش هزینه‌های نظامی چین بیشتر از جنبه دفاعی آن است (Thayer, 2010: 71).

چین طی سال‌های گذشته، به لحاظ نظامی و اقتصادی فاصله خود را با آمریکا کمتر کرده است. هزینه‌های نظامی چین در سال ۲۰۲۱ با افزایش ۴/۷ به ۲۹۳ میلیارد دلار رسید. این کشور با سهم ۱۴ درصدی از بودجه نظامی جهان، بعد از آمریکا با ۸۰۰ میلیارد دلار (۳۸ درصد) همچنان در رتبه دوم ایستاده است. به لحاظ اقتصادی نیز تولید ناخالص داخلی چین با شتاب روزافزون در حال رشد است، به طوری که از حدود ۱۲۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ به حدود ۲۰ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ رسید؛ یعنی حدود ۱۷۰۰ درصد رشد داشته است. در حالی که تولید ناخالص داخلی ایالات متحده از حدود ده هزار و دو بیست میلیارد دلار در سال ۲۰۰۰ به حدود ۲۵ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ رسید که رشدی حدود ۱۵۲ درصدی داشته است. مرکز مشاوره بریتانیا برای تحقیقات اقتصاد و بازرگانی پیش‌بینی کرده است که تولید ناخالص داخلی چین تا سال ۲۰۲۵ سالانه ۵/۷ درصد و سپس تا سال ۲۰۳۰ سالانه ۴/۷ درصد رشد خواهد کرد و این کشور خواهد توانست تا سال ۲۰۳۰ با پیشی گرفتن از اقتصاد آمریکا به اقتصاد اول دنیا تبدیل شود (محمدنیا و پورحسن، ۱۴۰۲: ۱۱۰-۱۰۹).

در سال‌های اخیر فرایند رشد و توسعه در چین از حوزه اقتصاد به سایر حوزه‌ها از جمله حوزه نظامی گسترش یافته است. سیاست‌های اعلانی و اعمالی چین در این حوزه نشان از تلاش رهبران آن برای نوسازی و ارتقاء سریع نیروی نظامی دارد. با توجه به این که قدرت اقتصادی قابل تبدیل به قدرت سیاسی و نظامی است؛ چین این پتانسیل را دارد که در آینده علاوه بر قدرت اقتصادی، قدرت نظامی ایالات متحده را نیز به چالش بکشد. بنابراین، رشد و توسعه اقتصادی چین باعث افزایش توانمندی‌های نظامی این کشور و افزایش بودجه دفاعی چین شده است که این موضوع نگرانی ایالات متحده و حضور هر چه بیشتر این کشور در منطقه با هدف کاهش قدرت فزاینده پکن را افزایش داده است.

تأثیر روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای ۵۱

از آنجا که چین شریک اصلی اقتصادی برای همه کشورهای ساحلی است؛ اتخاذ هرگونه سیاست نظامی گری که می‌تواند بر منافع چین تأثیر بگذارد؛ باید در این خصوص به طور کامل سنجیده شود. به عبارت دیگر، اگرچه کشورهای ساحلی به طور فزاینده‌ای از رفتار و لفاظی‌های جمهوری خلق چین در مورد دریای چین جنوبی احساس خطر می‌کنند؛ اما نمی‌توانند موقعیت آن را به چالش بکشند؛ زیرا این امر می‌تواند منافع اقتصادی آن‌ها را به خطر بیندازد. در همین راستا، پکن در چندین ابتکار برای افزایش اعتماد منطقه‌ای پیشگام بوده و حسن نیت و همکاری را نسبت به کشورهای منطقه، به ویژه در حوزه اقتصادی نشان داده است. آنچه منطقه دریای چین جنوبی را از دیگر مناطق متمایز می‌کند؛ موقعیت استراتژیک آن به عنوان یک مسیر تجاری حمل و نقل دریایی است. سیاست خارجی اخیر چین اراده تزلزل‌ناپذیر خود را برای گسترش برتری خود در این منطقه، نه تنها از نظر گفتمانی؛ بلکه از طریق مجموعه‌ای محکم از سیاست‌ها و اقدامات مشخص نشان داده است. از زمانی که شی جین‌پینگ به قدرت رسیده؛ وی سیاست بین‌المللی مطمئن‌تر، واضح‌تر و فعال‌تری را اجرا کرده و اراده چین را برای پیگیری منافع ملی خود با استفاده از قدرت رو به رشد پکن نشان داده است (Rubiolo, 2020: 117).

نقشه شماره ۱: موقعیت راهبردی کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی

(وریج کاظمی، ۱۴۰۱: ۱۳۸)

متفاوت از استراتژی دریایی تهاجمی ایالات متحده، استراتژی دریایی چین ماهیت فعال و مبتکرانه‌ای را در برمی‌گیرد که پاسخی ضروری به قدرت رو به رشد ملی همه‌جانبه چین، افزایش اقتصاد دریایی و منافع منطقه‌ای پکن است. در حال حاضر، چین عمدتاً در مناطق دریایی یا اطراف آن متمرکز است. مسائل دریایی در اطراف چین، که توسط اختلاف دریای چین جنوبی نمایندگی می‌شود، شامل منافع اصلی و منافع مهم چین مانند حاکمیت ملی، امنیت ملی و وجهه ملی است. عملیات موسوم به عملیات آزادی دریانوردی که توسط ایالات متحده در قلمروی چین انجام می‌شود؛ بدون شک به‌طور جدی به منافع چین تجاوز می‌کند که این مسئله باعث سرکوب ظهور کشورهای دریایی نوظهور و حقوق و منافع مشروع آن‌ها می‌شود. بنابراین، رقابت بین ایالات متحده و پکن بر سر آزادی دریانوردی در دریای چین جنوبی منعکس‌کننده رقابت بین هژمونی دریایی ایالات متحده و قدرت دریایی در حال ظهور چین است (Ma, 2022: 296).

طبق باور والت، قدرت تهاجمی دارای این قابلیت است که حاکمیت یا یکپارچگی سرزمینی دولت دیگر را تهدید کند. تهدید فوری ناشی از این قابلیت‌های تهاجمی ممکن است انگیزه بسیار قوی به دیگر دولت‌ها برای موازنه علیه دولت تهدیدگر بدهد (Walt, 2013: 24). در این خصوص می‌توان گفت؛ تنش‌ها و درگیری‌های دریایی برای منطقه دریایی جنوب شرق آسیا، پیامدهای متعددی را به همراه دارد. از بُعد استراتژیک، تشدید تهدیدات علیه امنیت منطقه، همراه با افزایش حضور چین در حوزه دریایی، کشورهای ساحلی را به سمت تقویت توان دفاعی خود سوق می‌دهد. بنابراین، منطق اصلی از بُعد استراتژیک، توازن قوا است. مکانیسم‌های متعددی برای جلوگیری از تشدید رویارویی آشکار در دریای چین جنوبی وجود دارد که عمدتاً آ. سه. آن تلاش می‌کند آن را تشویق کند؛ اما توزیع نامتقارن قدرت در حوزه منطقه‌ای به نفع جمهوری خلق چین است. در این زمینه، با توجه به نابرابری قدرت نظامی و اقتصادی بین کشورهای ساحلی و جمهوری خلق چین؛ تنها با مداخله یک قدرت فرا منطقه‌ای می‌توان به تعادل مورد نیاز دست یافت. در حال حاضر، ایالات متحده در حال ایفای این نقش استراتژیک در شرق آسیا است (Yahuda, 2013: 454). می‌توان گفت؛ واشنگتن مداخله خود را در موضوع دریای

چین جنوبی به بهانه حفظ آزادی دریانوردی در سال‌های اخیر و در پاسخ به رشد سریع چین تشدید کرده است. علاوه بر این، ایالات متحده روابط نظامی خود را با سایر کشورهای ساحلی در اطراف چین برای مقابله با نفوذ و قدرت روزافزون این کشور تقویت کرده است که این امر می‌تواند تأثیر به‌سزایی بر انزوای منطقه‌ای پکن و شکل‌گیری موازنه قدرت به نفع واشنگتن و هم‌پیمانان منطقه‌ای آن در شرق آسیا داشته باشد.

استراتژی آمریکا برای گسترش حضور در دریای چین جنوبی

ایالات متحده آمریکا روز به روز به ایفای نقش و حضور در دریای چین جنوبی مشتاق‌تر می‌شود و در تلاش است تا حلقه کمربند محاصره چین به مرور فراگیر شده و گسترش یابد. مایکل کالینز^۱، معاون عملیات سازمان سیا در شرق آسیا، معتقد است که کوتاهی در جلوگیری از توسعه‌طلبی چین در دریای جنوبی چین به این معنی است که آمریکا عملاً با چالش «کریمه‌ای جدید در شرق» مواجه خواهد شد (شریعتی‌نیا، ۱۳۹۱: ۹). قصد آمریکا سرکوب خیزش چین و جلوگیری از انتقال قدرت در آینده است. محققانی مانند جان مرشایمر^۲ معتقدند: «ایالات متحده منافع اساسی در ارائه این اطمینان به متحدان و شرکای خود در منطقه دارد که حضور امنیتی قوی خود را برای جلوگیری از ایجاد خلأ قدرت با افزایش حضور چین حفظ خواهد کرد». استراتژی ایالات متحده جلوگیری از ظهور چین است.

مرشایمر در مصاحبه‌ای از این موضوع حمایت کرد که «ایالات متحده یک ائتلاف متعادل‌کننده در آسیا تشکیل خواهد داد که شامل بیشتر همسایگان چین و ایالات متحده خواهد شد و آن‌ها برای مهار چین و جلوگیری از تسلط آن بر آسیا تلاش خواهند کرد. منافع خود ایالات متحده در منطقه متنوع است. نیروی دریایی ایالات متحده مدت طولانی است که بر این منطقه دریای چین جنوبی تسلط داشته است که گذرگاهی مهم برای کشتی‌های جنگی ایالات متحده است که از اقیانوس آرام به خاورمیانه می‌روند. معاهده

بین ایالات متحده و ژاپن همچنین ایالات متحده را موظف می‌کند که از ژاپن و خطوط حیاتی دریایی آن دفاع کند. بنابراین، آزادی دریانوردی در دریای چین شرقی و جنوبی یک اولویت اعلامی در امنیت ملی ایالات متحده است (Teixeira, 2018: 18).

برخلاف اظهارات سیاست‌گذاران داخل پنتاگون مبنی بر این که ایالات متحده فقط نگران تشدید درگیری‌های ارضی در دریای چین جنوبی است؛ ایکنبری^۱ خاطر نشان کرد که استراتژی ایالات متحده تقویت حضور نظامی خود از طریق آموزش نظامی و دریایی، حمایت دیپلماتیک از هرگونه صلاح‌دید کشورهای همسایه چین و نیز کشورهای متحد و اشتگتن در سازمان ملل متحد، حمایت مالی از این کشورها، به اشتراک گذاشتن فناوری‌های جدید و امضاء قراردادهای تجاری جدید است. به نظر می‌رسد که ایالات متحده بسیاری از کشورهای درگیر در مناقشه مرزی دریای چین جنوبی به جز چین را به حوزه سیاسی-نظامی خود می‌کشاند. نیروی دریایی ایالات متحده با منابع گسترده و دسترسی جهانی خود این توانایی را دارد که چهره خود را به طور کامل در منطقه اقیانوس آرام نشان دهد (Teixeira, 2019: 175-176).

ایالات متحده در چند سال گذشته، حضور نظامی خود را در دریای چین جنوبی به طور برنامه‌ریزی شده افزایش داده است. در طول سال ۲۰۱۹، نیروی دریایی ایالات متحده چهار گروه ناو هواپیمابر و چهار گروه نبرد آبی-خاکی را به منطقه دریای چین جنوبی اعزام کرد. در این میان، زیردریایی‌های مجهز به سلاح هسته‌ای وارد دریای چین جنوبی شدند و سی بمب افکن استراتژیک دوربرد B-52 گشت‌های هوایی را انجام دادند. همچنین جنگنده‌های F-22 و F-35 نسل پنجم در پایگاه‌های آمریکایی در هاوایی و پایگاه نیروی هوایی اندرسن در گوام مستقر شدند (Mishin, 2021: 166).

ایالات متحده بعد از ترک افغانستان، در چارچوب پیمان کواد^۲ یا گفتگوی امنیتی چهارجانبه که در سال ۲۰۰۷ با عضویت آمریکا، استرالیا، هند و ژاپن برای تضمین امنیت

1. Eikenberry
2. Quad

در اقیانوس هند و اقیانوس آرام تأسیس گردیده بود؛ بزرگ‌ترین رزمایش مشترک موسوم به مالابار ۲۰۲۱ را در خلیج بنگال با مشارکت ۲۵ هزار تفنگدار دریایی و با استفاده از ده‌ها کشتی و زیردریایی برای شبیه‌سازی تصرف و کنترل جزایر غرب اقیانوس آرام برگزار کرد. توجه آمریکا به این مانورها و اتحادهای امنیتی نشان می‌دهد که تمرکز ارتش آمریکا از زمان تهاجم دو دهه پیش به افغانستان تا چه اندازه تغییر کرده است. ایالات متحده با این رزمایش که با هدف مقابله با جاه‌طلبی‌های سرزمینی چین انجام شد؛ به دنبال اطمینان‌بخشی به متحدان خود بود که پس از سقوط کابل نسبت به تعهدات نظامی آمریکا دچار تردید شده بودند (محمدنیا و پورحسن، ۱۴۰۲: ۱۱۳). بدین ترتیب، واشنگتن با تهدید سازی از چین برای ایالات متحده و کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی به توسعه روابط با همسایگان چین و انعقاد قراردادهای تسلیحاتی با آنها مبادرت می‌ورزد که این امر می‌تواند تأثیر به‌سزایی بر کاهش قدرت روزافزون پکن در منطقه داشته باشد.

در ماه ژوئن و نوامبر ۲۰۱۹، وزارت دفاع و وزارت امور خارجه آمریکا هر دو گزارش‌هایی را که به استراتژی سیاست خارجی آمریکا در «منطقه آزاد و باز هند و اقیانوس آرام» اختصاص داده‌اند، صادر کردند. دریای چین جنوبی و کنترل آن به‌عنوان مرکز جغرافیایی منطقه هند و اقیانوس آرام نقش مهمی ایفا می‌کند. مأموریت‌های اولیه ایالات متحده در دریای چین جنوبی، طبق گزارش استراتژی هند و اقیانوس آرام پنتاگون، عبارت‌اند از: (۱) - حفظ حضور نظامی آمریکا در دریای چین جنوبی؛ (۲) - گسترش آزادی عملیات ناوبری؛ (۳) - برای انجام گشت‌های هوایی دریای چین جنوبی با هواپیماهای استراتژیک؛ (۴) - تقویت حضور نظامی ایالات متحده در منطقه به‌طور کلی و (۵) - تدوین استراتژی‌های جدید نظامی ایالات متحده برای مقابله با نیروهای مسلح چینی در دریای چین جنوبی و منطقه آسیا و اقیانوسیه. تحت استراتژی هند و اقیانوسیه ترامپ، دو روند جدید در سیاست آمریکا در دریای چین جنوبی آشکار شد. نخست؛ مقیاس و فراوانی عملیات نظامی برای حمایت از آزادی ناوبری در دریای چین جنوبی به میزان چشمگیری رشد کرد. دوم؛ ایالات متحده تا حد امکان مناقشه دریای چین جنوبی را بین‌المللی کرد و به‌طور جدی

برای مانورهای موجود در دریای چین جنوبی، متحدان خود، از جمله متحدان غیر منطقه‌ای را فعال کرد (Mishin, 2021: 163-164).

والت با تکیه بر نظریه توازن تهدید به جای نظریه توازن قدرت بر این باور است که دولت‌ها در نظام آنارشیک به جای موازنه در برابر قدرت و توانمندی‌های اقتصادی و نظامی یکدیگر، در برابر تهدیدات و آنچه تهدید تلقی می‌کنند با یکدیگر متحد می‌شوند (شادمانی، ۱۳۹۷: ۱۲۹). در این خصوص، ایالات متحده با ایجاد و تکیه بر انگاره تهدید چین برای منطقه و بین‌الملل، به توسعه حضور و برقراری روابط سیاسی با کشورهای همسایه چین در دریای چین جنوبی مبادرت می‌ورزد که این امر می‌تواند به مهار رویکردهای تهاجمی چین و کاهش قدرت و نفوذ این کشور در منطقه منجر شود. اقدامات واشنگتن از جمله توسعه و تأسیس پایگاه‌های نظامی، تشکیل اتحادهای نظامی، فروش سلاح به کشورهای منطقه و حضور در مانورها و رزمایش‌های نظامی در دریای چین جنوبی، ضمن توسعه تنش‌ها و خصومت‌ها در منطقه، می‌تواند به گسترش رقابت عظیم تسلیحاتی در شرق آسیا کمک نماید.

توسعه روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی

در چارچوب استراتژی ایالات متحده برای ایجاد توازن مجدد در منطقه آسیا-اقیانوسیه، موضوع دریای چین جنوبی به یکی از صحنه‌های اصلی رقابت بین چین و ایالات متحده تبدیل شده است. در این رابطه، ایالات متحده آمریکا در تلاش برای برقراری و توسعه روابط با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی برآمده است که این امر می‌تواند منجر به تضعیف و انزوای منطقه‌ای پکن در شرق آسیا شود.

فیلیپین و ویتنام

دو کشور فیلیپین و ویتنام که هر دو بر سر ادعاهای دریای چین جنوبی با چین اختلاف دارند؛ از حضور ایالات متحده در منطقه استقبال کرده‌اند تا پشتیبان امنیتی بیشتری را فراهم کنند. فیلیپین به‌عنوان متحد دیرینه ایالات متحده در آسیای جنوب شرقی، یکی از بحث‌برانگیزترین کشورها با چین در موضوع دریای چین جنوبی بوده است. بنابراین، مانیل

به گرمی از بازگشت ایالات متحده به منطقه آسیا و اقیانوسیه استقبال می‌کند و امیدوار است با حمایت آمریکا، چین را در دریای چین جنوبی به چالش بکشد. از زمان روی کار آمدن ریاست بنینو آکینو سوم^۱ در ژوئن ۲۰۱۰، فیلیپین روابط خود را با ایالات متحده بسیار تقویت کرده است. در سال ۲۰۱۰، فیلیپین نه تنها ۱۴۳ میلیون دلار کمک از ایالات متحده دریافت کرد؛ بلکه ۴۳۴ میلیون دلار نیز در قراردادهای پنج‌ساله کمک دریافت کرد و مستقیماً در چندین تمرین نظامی ایالات متحده در دریای چین جنوبی شرکت کرده است (Lum, 2011: 9). فیلیپین علناً از ایالات متحده برای مداخله در موضوع دریای چین جنوبی در مناسبت‌های چندجانبه مانند؛ نشست سران آسیای شرقی، آ. سه. آن و اجلاس رهبران آ. سه. آن-ایالات متحده و تلاش برای برجسته کردن موضوع دریای چین جنوبی در سطح بین‌المللی بدون ریسک مستقیم حمایت می‌کند. از آنجا که اظهارات ایالات متحده در مورد تعهدات واشنگتن تحت معاهده دفاع متقابل ۱۹۵۱ بین فیلیپین و ایالات متحده مبهم است؛ مانیل فعالانه به دنبال تعهد صریح ایالات متحده برای دفاع از فیلیپین در صورت رویارویی نظامی با چین در دریای چین جنوبی است. روابط قوی با ایالات متحده باعث شده است تا برخی از جناح‌های طرفدار آمریکا در فیلیپین قضاوت عقلانی اساسی خود را از دست بدهند و در نتیجه موضعی افراطی در مورد موضوع دریای چین جنوبی ایجاد کنند. در فوریه ۲۰۱۱، دل روزاریو^۲، وزیر امور خارجه فیلیپین، علناً ایالات متحده را «تنها شریک استراتژیک فیلیپین» نامید (Simon, 2012: 1007).

در ۷ ژوئن ۲۰۱۱، گازمین^۳، وزیر دفاع فیلیپین، اعلام کرد که «ثبات، امنیت و جریان آزاد دریای چین جنوبی به‌عنوان دومین مسیر پرتردد دریایی جهان با منافع ایالات متحده مرتبط است. حضور ایالات متحده در شورای امنیت یک عامل بازدارنده برای برخی کشورها در انجام فعالیت‌های غیرقانونی و عامل مهم در حمایت از حقوق و منافع کشورهای ضعیف و کوچک منطقه است». فیلیپین و ایالات متحده در سال ۲۰۱۲ مکانیسم

1. Benigno Aquino III
2. Del Rosario
3. Gazmin

مشورتی «۲ + ۲» را برای وزرای دفاع و امور خارجه راه اندازی کردند تا درباره موضوعاتی از جمله موضوع دریای چین جنوبی، امنیت منطقه‌ای و کمک‌های دفاعی ایالات متحده به فیلیپین گفت‌وگو کنند. در ژوئیه ۲۰۱۲، دولت آکینو پایگاه‌های نظامی را که از سال ۱۹۹۲ به روی ایالات متحده بسته شده بود، بازگشایی کرد. در ۲۸ آوریل ۲۰۱۴، دو طرف توافقنامه همکاری دفاعی پیشرفته را امضا کردند که یک پیمان ۱۰ ساله است که به نیروهای ایالات متحده دسترسی بیشتری به پایگاه‌های نظامی منتخب به صورت موقت و چرخشی می‌دهد. این امر نشان می‌دهد که اتحاد ایالات متحده و فیلیپین وارد مرحله جدیدی شده است. در ژانویه ۲۰۱۶، فیلیپین قصد داشت هشت پایگاه نظامی در اختیار ایالات متحده قرار دهد و در این رابطه، پیشنهاد گشت‌زنی در دریای چین جنوبی را در هماهنگی با نیروی دریایی ایالات متحده ارائه کرد. این امر به صورت اجتناب‌ناپذیری می‌تواند مسئله دریای چین جنوبی را پیچیده‌تر و بین‌المللی‌تر کند (Ma, 2022: 152).

در ژوئن ۲۰۱۶، ولتر گازمین^۱، وزیر دفاع فیلیپین، مدعی شد که «ایالات متحده باید نیروهای نظامی خود را در دریای چین جنوبی مستقر کند؛ زیرا این منطقه درگیر منافع ایالات متحده است و برای محافظت از حقوق کشورهای کوچک نسبتاً ضعیف در منطقه مفید خواهد بود». در شش سال تحت حکومت آکینو^۲، رئیس‌جمهوری فیلیپین، مانیل نه تنها اتحاد نزدیک‌تری با واشنگتن ایجاد کرد؛ بلکه پایگاه‌های نظامی خود را نیز برای استفاده ایالات متحده باز کرد که به شدت با تعدیل استراتژیک واشنگتن برای مقابله با چین در منطقه آسیا-اقیانوس آرام سازگار است. دو کشور نیز توافقنامه همکاری دفاعی پیشرفته را امضاء کردند که امکان حضور چرخشی نظامی ایالات متحده در پنج پایگاه فیلیپین را فراهم می‌کند. این اقدام به‌عنوان تلاشی برای جلوگیری از «رفتار توسعه‌طلبانه گارد ساحلی چین» در دریای چین جنوبی در نظر گرفته شد (Groten, 2019: 206-207). لذا توسعه روابط آمریکا با فیلیپین می‌تواند باعث کاهش قدرت پکن و تضعیف سیاست‌های قاطعانه آن در قبال مناقشات ارضی دریای چین جنوبی شود.

1. Voltaire Gazmin
2. Aquino

تشدید تنش‌ها بین پکن و مانیل نشان می‌دهد که فیلیپین باید تمرکز خود را از امنیت داخلی به امنیت دریایی تغییر دهد و در این راستا، پیمان دفاع متقابل ایالات متحده و فیلیپین و توافقنامه نیروهای بازدیدکننده، چارچوب‌هایی را برای هر دو فراهم می‌کند تا روابط خود را تقویت کنند. توافقنامه بازدیدکننده به نیروهای ایالات متحده اجازه می‌دهد تا بازدیدهای دریایی خود را از سر بگیرند و تمرینات نظامی را با نیروهای فیلیپین انجام دهند. نیروهای رزمی ایالات متحده قبلاً از نیروهای نظامی فیلیپینی برای مبارزه با شورش در مینداناو^۱ حمایت کرده‌اند. همسویی رسمی ایالات متحده و فیلیپین شامل حقوق و تعهدات در زمان درگیری مسلحانه است. این اتحاد همچنین مانیل را متعهد می‌کند تا قراردادهای مشابهی با چین منعقد نکند. دولت فیلیپین در حالی که تمام اختلافات خود با ایالات متحده را کنار گذاشته بود؛ آلبرت دل روزاریو^۲، وزیر خارجه خود را در سال ۲۰۱۱ به واشنگتن فرستاد تا تضمین امنیتی در برابر چین کسب کند. ایالات متحده و فیلیپین موضع قاطعانه پکن در دریای چین جنوبی را مورد بحث قرار دادند و همچنین توافق کردند که روابط دوجانبه خود را بهبود بخشند. روزاریو نیز به واشنگتن تأکید کرد که موضع خود را در مورد معاهده دفاع متقابل روشن کند (Mehboob, 2018: 214-215).

دیدگاه دیگری وجود دارد که سیاست متعادل کردن مجدد ایالات متحده نه تنها برای فیلیپین برای مقابله با چین مؤثر است؛ بلکه برای سایر کشورهای منطقه برای به دست آوردن شرکا برای متعادل کردن پکن در منطقه نیز مفید خواهد بود. بین مانیل و واشنگتن برای امکان دسترسی نیروهای آمریکایی به پایگاه‌های نظامی فیلیپین و استقرار تجهیزات در این تأسیسات بحث و گفت‌وگو وجود دارد و برای این منظور، واشنگتن نیز ۳۲۱ میلیون دلار به عنوان کمک نظامی به مانیل ارائه کرد (Simon, 2013: 37). در ۳ و ۴ ژانویه ۲۰۲۴، نیروهای مسلح فیلیپین و فرماندهی هند-آرام ایالات متحده، یک تمرین نظامی مشترک را در دریای چین جنوبی با هدف نمایش قدرت انجام دادند. ژنرال رومئو براونر^۳،

1. Mindanao
2. Albert Del Rosario
3. General Romeo Browner

فرمانده ارتش فیلیپین، این رزمایش‌ها را «جهش چشمگیری» در افزایش قابلیت همکاری بین دو متحد دفاعی خواند و بر «پیشرفت فیلیپین در قابلیت‌های دفاعی و توسعه به‌عنوان یک نیروی مسلح در سطح جهانی» در میان تعمیق اختلافات دریایی با چین تأکید کرد. چین این رزمایش‌ها را «فعالیت‌های نظامی تحریک‌آمیز» با هدف «به رخ کشیدن قدرت نظامی» خواند که به‌عنوان بخشی از استراتژی گسترده تضعیف و انزوای منطقه‌ای پکن به رهبری پنتاگون پیگیری می‌شود (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۴۰۲: ۳). حضور گسترده واشنگتن در پایگاه‌های نظامی فیلیپین و مشارکت در رزمایش‌های نظامی در دریای چین جنوبی، می‌تواند کمک شایانی به تضعیف قدرت و نفوذ دریایی پکن در آب‌های دریای چین جنوبی نماید.

مانیل آشکارا همکاری خود را با ایالات متحده در بحران تایوان، نزدیک‌ترین همسایه فیلیپین، نیز ابراز کرد. اگر یک درگیری مسلحانه بین پکن و تایپه فوران کند و از تنگه تایوان به تنگه لوزون گسترش یابد؛ فیلیپین به‌طور اجتناب‌ناپذیر پیامدهای نامطلوب آن مانند موج عظیم پناه‌جویان، بازگرداندن فوری کارگران فیلیپینی خارج از کشور در تایوان و گسترش احتمالی درگیری به تنگه لوزون و حتی شمال لوزون را تجربه خواهد کرد. خوزه مانوئل روموالدز^۱، سفیر فیلیپین در واشنگتن، مدعی شد که فیلیپین برای جلوگیری از تشدید تنش بین چین و تایوان به دلیل ائتلاف معاهده و کمک به جلوگیری از یک درگیری بزرگ با ایالات متحده همکاری نظامی خواهد کرد. وی افزود که فیلیپین به نیروهای آمریکایی اجازه می‌دهد از پایگاه‌های نظامی این کشور در صورت درگیری چین با تایوان استفاده کنند؛ فقط «اگر برای ما و امنیت ما مهم باشد». در ۲ فوریه ۲۰۲۳، اعلام شد که ارتش ایالات متحده به پایگاه‌های جدید نیروهای مسلح فیلیپین در سراسر کشور دسترسی خواهد داشت. طرح افزایش تعداد مکان‌های مشترک از پنج به ۹ در اکتبر ۲۰۲۲ آغاز شد؛ زمانی که ایالات متحده تصمیم گرفت تعداد قابل توجهی نیرو و تسلیحات را در چهار اردوگاه نظامی دیگر فیلیپین، عمدتاً در منطقه شمالی لوزون، مستقر کند که تنگه

1. Jose Manuel Romualdez

لوزون ۱۶۰ مایلی از جزیره خودگردان تایوان جدا می‌شود (De Castro, 2024: 109-110). انتظار می‌رود؛ فیلیپین به‌عنوان نزدیک‌ترین کشور به تایوان و متحد پیمان ایالات متحده، نقش استراتژیک مهمی را به‌عنوان صحنه‌ای برای نیروهای ایالات متحده در واکنش به هرگونه تهاجم چین به جمهوری جزیره ایفاء کند (Sepe And Liwanag, 2022: 2). ایالات متحده نیز در حال توسعه روابط صمیمانه با ویتنام است. هر دو کشور ایالات متحده و ویتنام در مورد مسائل مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله اختلافات ارضی اتفاق نظر دارند. ملاحظات امنیتی شدید ویتنام در برابر نیات چین، هر دو کشور را به یکدیگر نزدیک‌تر کرده است. مقامات بلندپایه هر دو کشور مرتباً از کشور یکدیگر بازدید می‌کنند و منافع متقابل آن‌ها نقش مهمی در نزدیک شدن آن‌ها به یکدیگر دارد. واشنگتن و مانوی همچنین یک توافق‌نامه نظامی منعقد کرده‌اند که گفته می‌شود اولین توافق‌نامه در نوع خود پس از جنگ ویتنام است. اگرچه این موافقت‌نامه محدود به همکاری نظامی در بخش‌های بهداشتی و تحقیقاتی است؛ اما درها را برای همکاری گسترده‌تر بین طرفین باز کرد. همکاری و مشارکت دو کشور نه تنها نفوذ ایالات متحده را در منطقه تقویت کرده است؛ بلکه به ویتنام فرصتی برای تقویت امنیت دریایی خود در دریای چین جنوبی و کاهش تهدیدات روزافزون پکن در منطقه می‌دهد (Hiebert, 2014: 56). از این‌رو، برداشت‌ها از نیت دولت‌ها، نقش مهمی در انتخاب اتحادها ایفاء می‌کنند. در این خصوص می‌توان گفت؛ ادراکات و تهدیدات روزافزون چین که ریشه در افزایش قدرت اقتصادی و نظامی این کشور در شرق آسیا دارد؛ باعث توسعه روابط آمریکا با فیلیپین و ویتنام گردیده که این امر ضمن کاهش قدرت و تهدیدات منطقه‌ای پکن، زمینه تحول قدرت و شکل‌گیری موازنه قدرت به نفع واشنگتن و متحدان آن در شرق آسیا را فراهم خواهد نمود.

علاوه بر این، ویتنام نیز بخشی از شراکت ترانس پاسیفیک پیشنهادی ایالات متحده بود؛ توافقی که ایالات متحده تحت ریاست جمهوری ترامپ از تصویب آن خودداری کرد. ویتنام موقعیت مهمی را در ایجاد تعادل مجدد ایالات متحده در آسیا و اقیانوسیه اتخاذ کرده است. هر دو کشور برای بهبود همکاری تجاری و سرمایه‌گذاری خود و توسعه روابط

اجتماعی جهت تقویت بیشتر روابط خود تلاش می‌کنند. تجارت دوجانبه بین ایالات متحده و ویتنام از مرز ۲۵ میلیارد دلار عبور کرده است و آن‌ها در زمینه‌های امنیت دریایی، اجرای قانون، داروهای نظامی، واکنش در بلایا و جستجو و امداد، عدم اشاعه و ایجاد ظرفیت دفاعی ویتنام با یکدیگر همکاری می‌کنند. این تحولات برای ایالات متحده و ویتنام برای مقابله با پکن در منطقه بسیار مهم است. گفت‌وگوی سالانه سیاست دفاعی یکی دیگر از ویژگی‌های مهم روابط رو به رشد ایالات متحده و ویتنام است که بر اساس آن هر دو کشور تفاهم‌نامه‌ای را برای پیشبرد همکاری‌های دوجانبه عمدتاً در حوزه امنیت دریایی، همکاری، جستجو و نجات امضاء کرده‌اند. دو کشور آمریکا و ویتنام همچنین در اکتبر ۲۰۱۳ توافقنامه‌ای در مورد همکاری گارد ساحلی امضاء کردند و طبق این توافق، ایالات متحده آموزش رسمی به گارد ساحلی ویتنام در توسعه برنامه آموزشی ارائه خواهد کرد. هانوی خواهان مشارکت فعال ایالات متحده در مناقشه جزایر اسپراتلی است و همچنین به دنبال افزایش نقش خود در اجلاس سران آ. سه. آن در سال ۲۰۱۰ بوده است (Mehboob, 2018: 216).

ویتنام نقش ویژه‌ای در ایجاد تعادل مجدد ایالات متحده در منطقه آسیا و اقیانوسیه دارد. اگرچه ویتنام سابقه طولانی نارضایتی از ایالات متحده دارد؛ با محور ایالات متحده به سمت آسیا و اقیانوسیه، ویتنام به طور فزاینده‌ای به نقطه اتکای استراتژیک ایالات متحده برای بازگشت به آسیای جنوب شرقی تبدیل شده است. برخی از محققان بر این باورند که ویتنام و ایالات متحده در طول قرن بیست و یکم پیشرفت زیادی در روابط خود داشته‌اند. ارتباط نزدیک ویتنام و ایالات متحده و شبه اتحاد میان این دو مطمئناً چیزی نیست که چین دوست داشته باشد آن را ببیند؛ اما روابط ویتنام-ایالات متحده به سرعت در حال افزایش است (Manh Hung, 2010: 6).

روابط نزدیک بین ایالات متحده و ویتنام بدون شک به اختلاف بین چین و ویتنام در دریای چین جنوبی مرتبط است. برای ویتنام، دخالت قوی ایالات متحده در موضوع دریای چین جنوبی وضعیت را برای این کشور مطلوب ساخته است. با حضور ایالات متحده، سیاست ویتنام در قبال دریای چین جنوبی می‌تواند بیش از این پیش توسعه پیدا کند؛ در

حالی که چین جرئت واکنش بیش از حد را ندارد. چالش ویتنام با چین در موضوع دریای چین جنوبی نیز می‌تواند بازتابی از سیاست ایالات متحده باشد و حتی از ایالات متحده کمک بگیرد. همان‌طور که یک دیپلمات ویتنامی در مصاحبه‌ای در دسامبر ۲۰۱۰ بیان داشت؛ بهترین انتخاب هانوی دعوت از ایالات متحده بود. بر اساس ملاحظات فوق، ویتنام از سال ۲۰۱۰ نه تنها از ریاست دوره‌ای خود در آ.سه. آن برای متقاعد کردن ایالات متحده جهت مداخله در موضوع دریای چین جنوبی و اعمال فشار بر چین استفاده کرده است؛ بلکه به شدت روابط ویتنام-ایالات متحده را در حوزه تبادل دفاعی نیز توسعه می‌دهد، از وزیر دفاع ایالات متحده دعوت می‌کند تا یک سفر رسمی به ویتنام داشته باشد و آغازگر رزمایش مشترک نظامی ویتنام-آمریکا است. ویتنام همچنین به طور فعال در مذاکرات مشارکت ترانس پاسیفیک شرکت کرد و روابط اقتصادی ویتنام و ایالات متحده را تقویت کرد که اکنون در اقتصاد منطقه ادغام شده است (Chunxia, 2014: 14-16). از این رو، گسترش مناسبات ایالات متحده با ویتنام و توسعه همکاری‌ها با این کشور، می‌تواند نقش به‌سزایی در کاهش قدرت چین و انزوای آن در منطقه داشته باشد.

ویتنام روابط دفاعی خود را با ایالات متحده با انجام فعالیت‌های دریایی مشترک و گشودن تأسیسات تعمیرات تجاری خود در خلیج کم‌ران^۱ به روی همه نیروی دریایی واشنگتن افزایش داده است (Sinaga, 2015: 144). علاوه بر این، نگوین تان دانگ^۲، نخست‌وزیر ویتنام، در سخنرانی خود در گفتگوی شانگری-لا^۳ در ۳۱ مه ۲۰۱۳ اعلام کرد که ویتنام از اصل آزادی دریانوردی حمایت می‌کند و مایل به ایجاد اعتماد استراتژیک و ایجاد حسن نیت برای کشورهای منطقه است» و از کشورهای خارج از منطقه برای مداخله در امور منطقه با هدف ارتقای صلح، ثبات و توسعه استقبال می‌کند. وی در ماه ژوئیه گفت: «ویتنام از حمایت ایالات متحده برای حل این موضوع از راه‌های صلح‌آمیز مطابق با قوانین بین‌المللی، بیانیه رفتار طرفین در دریای چین جنوبی و حرکت به سمت امضای

1. Cam Ranh
2. Nguyen Tan Dong
3. Shangri-La

منشور رفتاری قدردانی می‌کند. هانوی از حمایت ایالات متحده و همچنین حمایت سایر کشورها در این زمینه به منظور تضمین صلح، ثبات و رفاه نه تنها در دریای چین جنوبی؛ بلکه در آسیا-اقیانوسیه و در کل جهان استقبال می‌کند. با توجه به خاطره تاریخی منفی از ایالات متحده که به دلیل مسائل مربوط به انقلاب‌های نارنجی و مقررات مربوط به دامپینگ، مناقشات بر سر حقوق بشر و این واقعیت که ویتنام حاضر نیست چین را در حین توسعه روابط خود با ایالات متحده خشمگین کند؛ هنوز حل نشده باقی مانده است؛ باید دید ویتنام تا کجا می‌تواند در «پیروی» از ایالات متحده پیش رود (Ma, 2022: 153).

اندونزی، مالزی، برونئی و هند

اندونزی، مالزی و برونئی همگی از مدعیان منطقه‌ای در دریای چین جنوبی هستند. آن‌ها همچنین شرکایی در دخالت ایالات متحده در موضوع دریای چین جنوبی هستند. با این حال، برخلاف فیلیپین و ویتنام رادیکال، این سه کشور واکنش‌های نسبتاً ملایمی نسبت به مداخله ایالات متحده دارند. اندونزی به عنوان بزرگ‌ترین کشور آ.سه. آن با نقش پیشرو در منطقه، به طرز ماهرانه‌ای «توازن پویا» را در میان قدرت‌های بزرگ دنبال می‌کند. از یک سو، به دلیل نگرانی در مورد ظهور چین و مسئله دریای چین جنوبی، اندونزی نگرش نسبتاً حمایتی را نسبت به حضور نظامی ایالات متحده در منطقه حفظ کرده است و آن را به عنوان یک «شر ضروری» تلقی می‌کند. اندونزی از استراتژی متعادل‌سازی مجدد دولت اوپاما در قبال آسیا و اقیانوسیه استقبال کرد. همان‌طور که دیوی فورتونا انور، مشاور سیاسی معاون رئیس‌جمهوری اندونزی، گفت: «رفتار قاطعانه فزاینده پکن در مناطق دریایی مورد مناقشه در دریا‌های جنوب و شرق چین، برخی از نتایج تهاجم جذاب قبلی چین را تضعیف کرده است. از این رو، نیاز مبرمی به توسعه یک ساختار منطقه‌ای قوی‌تر وجود دارد که در آن می‌توان قدرت غالب چین را به‌طور مسالمت‌آمیز و سازنده‌تر در جامعه آسیای شرقی کاهش داد» (Anwar, 2013: 3).

در سال ۲۰۱۲، اندونزی در واکنش به استقرار نیروهای نظامی ایالات متحده در شمال استرالیا نگرش ضمنی اتخاذ کرد. در جریان اولین سفر جوکو ویدودو^۱، رئیس‌جمهوری اندونزی، به ایالات متحده در اکتبر ۲۰۱۵، دو کشور روابط دوجانبه خود را از «مشارکت جامع» به «مشارکت استراتژیک» ارتقاء دادند و اندونزی حتی تمایل خود را برای پیوستن به مشارکت ترانس پاسیفیک در این دوره ابراز کرد. در حالی که اندونزی از ایجاد توازن مجدد ایالات متحده در قبال آسیا استقبال می‌کند؛ اما به این معنا نیست که این کشور به طور کامل به ایالات متحده و متحدانش روی آورده است. برخی در اندونزی نگرانی‌ها و شکایات خود را در مورد پایگاه چرخشی ۲۵۰۰ تفنگدار دریایی ایالات متحده در داروین مطرح کرده‌اند و بسیاری در اندونزی هنوز حمایت ایالات متحده از شورشیان منطقه‌ای در اواخر دهه ۱۹۵۰ را به خاطر دارند. بنابراین، حمایت اندونزی از استراتژی ایالات متحده مبنی بر «بازگشت به آسیا و اقیانوسیه» و دخالت آن در موضوع دریای چین جنوبی محدود است؛ زیرا داروین نمی‌خواهد وضعیت در دریای چین جنوبی بدتر شود و همچنین نمی‌خواهد موقعیت پیشرو خود در آ. سه. آن به دلیل مداخله بیش از حد یک قدرت خارجی تضعیف شود. توسل به تعادل روابط خارجی بین قدرت‌های بزرگ همچنان اولویت اندونزی است (China Youth Daily, 2015: 3).

مالزی نیز به‌عنوان یک طرف مناقشه مستقیم بر سر حاکمیت دریای چین جنوبی، رویکرد نسبتاً منطقی و معتدل نسبت به تعادل مجدد ایالات متحده در قبال آسیا و اقیانوسیه و دخالت آن در موضوع دریای چین جنوبی دارد و روابط آن با چین نیز در میان کشورهای درگیر در دریای چین جنوبی دوستانه است. مالزی معتقد است که با توجه به اختلاف خود با چین بر سر حاکمیت بر دریای چین جنوبی و نگرانی‌هایش در مورد قدرت دریایی قدرتمندتر چین، هیچ دلیلی برای امتناع از حسن نیت ایالات متحده در زمینه بازگشت فعال به آسیا و اقیانوسیه ندارد. حضور نظامی آمریکا در جنوب شرقی آسیا تأثیر مثبتی بر امنیت منطقه دارد و مالزی انتظار دارد با کمک واشنگتن موازنه استراتژیک را در دریای چین

جنوبی حفظ کند. در این میان، کلی کرافت^۱، سفیر پیشین آمریکا در سازمان ملل متحد، ضمن حمایت از ادعای مالزی در برابر چین، موضع کوالالامپور را مطابق حقوق بین‌الملل توصیف کرد. مالزی از سال ۲۰۱۰ مبادلات و همکاری‌های مختلفی را با ایالات متحده انجام داده است که از جمله آن‌ها می‌توان به نشست وزرای دفاع، بازدید از کشتی‌های جنگی، تمرینات نظامی مشترک، امضای تفاهم‌نامه‌ها و ... اشاره کرد. مؤثرترین راه مالزی برای ارسال سیگنال‌ها به چین، شرکت در تمرین‌های نظامی مشترک با ایالات متحده است. زمانی که اوباما برای اولین بار پس از ۴۸ سال در آوریل ۲۰۱۴ از مالزی بازدید کرد؛ روابط ایالات متحده و مالزی به اوج خود رسید. مالزی به طور کامل جانب ایالات متحده را نمی‌گیرد. این کشور همچنان یکی از اعضای فعال جنبش عدم تعهد است و مواضع سختی علیه اسرائیل اتخاذ می‌کند و روابط نزدیک خود را با ایران، دشمن قوی ایالات متحده، حفظ می‌کند (Xiaojian, 2012: 47-49). گسترش روابط آمریکا با کشورهای اندونزی، مالزی، برونئی و هند که ناشی از ادراکات و تهدید سازی آمریکا از افزایش قدرت چین است؛ تأثیر به‌سزایی بر کاهش قدرت و نفوذ پکن در دریای چین جنوبی و آب‌های اطراف آن خواهد داشت که این مسئله ضمن افزایش رقابت‌ها و مسابقه تسلیحاتی در شرق آسیا، باعث توسعه تنش‌ها و بی‌ثباتی در منطقه خواهد شد.

در همین حال، طیفی از احساسات مردمی و حزبی-سیاسی ضد غربی مانع دیگری برای همکاری امنیتی نزدیک‌تر مالزی با واشنگتن است. علاوه بر این، دیپلماسی مالزی همواره به‌عنوان ویژگی‌های قدرتمند پان‌آسیایی توصیف شده است و از دیرباز متعهد به شکل‌دهی الگوی منطقه‌ای مانند؛ اجلاس سران شرق آسیا، اجلاس گسترده وزیران دفاع آ.سه. آن و ... با محور قرار دادن آ.سه. آن بوده است. این موضوع مشخص می‌کند که مالزی به طور کامل استراتژی ایالات متحده برای ایجاد توازن مجدد در قبال منطقه آسیا و اقیانوسیه را دنبال نخواهد کرد و نگرش متزلزلی را در مورد برخی مسائل نشان خواهد داد. مالزی از انجام اقدامات رادیکال برای بدتر کردن وضعیت منطقه اجتناب می‌کند و از

1. Kelly Craft

سویی، از حل و فصل مسالمت‌آمیز مناقشه دریای چین جنوبی از طریق همکاری دوجانبه یا چندجانبه دفاع می‌کند. بروئی نیز به‌عنوان کشوری کوچک در جنوب شرقی آسیا، نقش کمتری در طرح استراتژیک ایالات‌متحده در منطقه آسیا و اقیانوسیه ایفاء می‌کند. اگرچه بروئی طرف مستقیمی در مناقشه دریای چین جنوبی است؛ اما به دلیل نداشتن قدرت سیاسی لازم، در این مورد بسیار ضعیف عمل کرده است و هرگز ابتکار عمل مؤثری ارائه نکرده است. بنابراین، در شرایطی که ایالات‌متحده به منطقه آسیا-اقیانوسیه بازگشته و فعالانه در مناقشه دریای چین جنوبی مداخله می‌کند، پاسخ بروئی نسبتاً بی‌تفاوت است و هیچ «پیرو»، «بی‌طرف»، «متعادل» یا «مخالف» وجود ندارد (Ma, 2022: 155-156).

لازم به ذکر است که اگرچه بروئی از زمان اعلام «بازگشت» ایالات‌متحده به آسیای جنوب شرقی در سال ۲۰۰۹ به بخشی از تأسیسات نظامی خود دسترسی دارد؛ اما تنها به نیروی دریایی ایالات‌متحده اجازه می‌دهد تحت شرایط خاصی وارد بندر بروئی شود. در عین حال، بروئی بارها در رزمایش‌های نظامی منطقه‌ای به رهبری ایالات‌متحده شرکت کرده است؛ بروئی حتی در رزمایش‌های نظامی مشترک ایالات‌متحده، ژاپن و استرالیا که در آب‌های ساحلی آن برگزار می‌شود؛ موافقت کرده است. چنین رفتارهایی اساساً «عادی» است و از سیاست نسبتاً ملایم دریای چین جنوبی که بروئی مدت‌هاست دنبال کرده است تجاوز نمی‌کند. برخلاف فیلیپین و ویتنام، بروئی در مواجهه با استراتژی متعادل کردن مجدد ایالات‌متحده در منطقه آسیا-اقیانوسیه با احساس حرکت نکرد. در عوض، بروئی از حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات دریای چین جنوبی حمایت کرده و با استفاده از زور و مداخله نیروهای خارجی مخالفت می‌کند و امیدوار است با تقویت همکاری با کشورهای همسایه، صلح و ثبات در منطقه دریای چین جنوبی حفظ شود (Anwar, 2013: 3).

ایالات‌متحده همچنین مشارکت خود را با هند و سایر کشورهای منطقه تقویت کرده است. هند به‌عنوان یک قدرت در حال ظهور، دارای اهمیت ژئواستراتژیک آشکاری است. ایالات‌متحده با بهره‌گیری از قدرت اقتصادی فزاینده هند و عملکرد آن برای تعادل قدرت چین، توجه خود را به هند در توسعه استراتژی تعادل مجدد افزایش داده است. در

ژوئیه ۲۰۰۹، هیلاری کلینتون، وزیر امور خارجه ایالات متحده، در سفر خود به هند گفت که واشنگتن به دنبال راه اندازی مرحله سوم از «ارتقای» روابط ایالات متحده و هند به نسخه جدیدی است که وی آن را «نسخه ۳.۰ آمریکا-هند» نامیده و هند را به عنوان یک کشور جهانی شریک ایالات متحده به رسمیت می شناسد. علاوه بر این، در گزارش استراتژی امنیت ملی ایالات متحده در سال ۲۰۱۰، اواما اعلام کرد که روابط استراتژیک بین ایالات متحده و هند بر اساس منافع مشترک است که بیانگر ارزش های مشترک دو کشور بزرگ دموکراتیک در جهان است (Ma, 2022: 116-117).

می توان گفت توسعه روابط ایالات متحده با هند و دیگر کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی از جمله اندونزی، مالزی، برونئی و ... و حضور نظامی آن در منطقه، ضمن تضعیف و کاهش قدرت منطقه ای چین، می تواند موازنه قدرت را به نفع واشنگتن و متحدان آن در جنوب شرقی آسیا شکل دهد.

سنگاپور، تایلند، کامبوج، لائوس و میانمار

سنگاپور به عنوان شبه متحد ایالات متحده در جنوب شرقی آسیا، همیشه نقش مهمی به عنوان شریک دفاعی و حامی لجستیکی ارتش ایالات متحده داشته است. این کشور امیدوار است که ایالات متحده به ایفای نقش خود در ایجاد تعادل در برابر نفوذ چین ادامه دهد. به محض اینکه دولت اواما استراتژی متعادل سازی مجدد در منطقه آسیا و اقیانوسیه را آغاز کرد؛ سنگاپور نگرش خوش بینانه خود را ابراز کرد و تأکید کرد که حضور ایالات متحده در آسیا بخشی ضروری از امنیت منطقه است. لی هسین لونگ^۱، نخست وزیر سنگاپور، همچنین در پیام تبریک خود برای انتخاب مجدد اواما گفت که سنگاپور از استراتژی متعادل سازی مجدد ایالات متحده برای دستیابی به طیف گسترده ای از مناطق آسیایی از جمله آسیای جنوب شرقی و آ. سه. آن استقبال می کند. در سپتامبر ۲۰۱۲، لونگ در یک سخنرانی عمومی در حزب مرکزی چین، استدلال افول آمریکا را رد کرد و مدعی شد که نقش ایالات متحده در آسیا بی بدیل است (Desker, 2013: 30).

1. Lee Hsien Loong

از نظر رهبران متوالی سنگاپور، نقش ایالات متحده به عنوان حافظ امنیت منطقه‌ای و متعادل‌کننده استراتژیک در آسیا غیرقابل جایگزین است. هنگامی که ایالات متحده این مزیت قدرت را از دست دهد؛ سنگاپور در وضعیت نامناسبی قرار خواهد گرفت. سنگاپور از سال ۲۰۱۰ به طور فزاینده‌ای در دریای چین جنوبی فعال شده است و بیان می‌کند که منافع ملی حیاتی آن در مورد آزادی ناوبری و پرواز بیش از حد در خطر است؛ در حالی که از برخورد با همه طرف‌های مدعی خودداری می‌کند و از آ. سه. آن برای مذاکره در مورد گد رفتار دعوت می‌کند. این کشور از اینکه اختلافات دریای چین جنوبی باید بر اساس قوانین بین‌المللی و به روشی مسالمت‌آمیز حل و فصل شود؛ حمایت می‌کند. برخی از محققان بر این باورند که موضع سنگاپور در مورد آزادی دریانوردی مشابه موضع ایالات متحده است. لازم به ذکر است که اگرچه سنگاپور از «بازگشت» ایالات متحده به منطقه آسیا و اقیانوسیه استقبال می‌کند و امیدوار است که تعادل منطقه‌ای را با کمک ایالات متحده حفظ کند؛ اما این بدان معنا نیست که سنگاپور از سیاست ایالات متحده برای تضعیف چین حمایت می‌کند. شانموگام^۱، وزیر امور خارجه سابق سنگاپور، به ایالات متحده در مورد لفاظی‌های ضد چین هشدار داد و بیان داشت: «جهان و آسیا به اندازه کافی بزرگ هستند تا چین در حال رشد و ایالات متحده را دوباره تقویت کنند» (Mingjiang And Hongzhou, 2011: 16). بدین ترتیب، گسترش تعاملات دیپلماتیک ایالات متحده با سنگاپور کمک شایانی به کاهش قدرت چین و تعادل منطقه‌ای قدرت در شرق آسیا خواهد نمود.

تایلند، کامبوج و لائوس طرفین اختلاف دریای چین جنوبی نیستند. آن‌ها تقاضای نسبتاً کمی برای امنیت ایالات متحده دارند و روابط دوجانبه خوبی با چین دارند. بنابراین، پاسخ آن‌ها به استراتژی متعادل کردن مجدد ایالات متحده در منطقه آسیا و اقیانوسیه بسیار محتاط است. تایلند یک متحد ایالات متحده در آسیای جنوب شرقی است. با این حال، روابط نزدیک خود را با چین حفظ می‌کند. در مواجهه با استراتژی متعادل‌سازی مجدد

ایالات متحده در منطقه آسیا-اقیانوسیه، تایلند بیشتر نگران تأثیر منفی بر روابط چین و تایلند است و از هرگونه گرفتار شدن در کشمکش قدرت‌های بزرگ بین پکن و واشنگتن در آسیای جنوب شرقی اجتناب می‌کند. تایلند بدون قید و شرط با ایالات متحده همکاری نمی‌کند؛ اما به دقت تعادل ظریف را با دو قدرت بزرگ حفظ می‌کند. حادثه اجاره پایگاه نظامی یو-تاپائو^۱ در سال ۲۰۱۲ نشان می‌دهد که در پس‌زمینه «بازگشت» ایالات متحده به آسیای جنوب شرقی، تایلند در مورد تعامل خود با ایالات متحده در سطح نظامی محتاط است و مایل به برجسب زدن به عنوان یک کشور «پرو» ایالات متحده نیست؛ چه رسد به اینکه به عنوان ابزاری در دست چین عمل کند (Prasirtsuk, 2013: 35).

کامبوج نیز مدت‌هاست که سیاست خارجی «بی‌طرفانه» را دنبال کرده و روابط دوجانبه نزدیک با چین را حفظ کرده است. بنابراین، واکنش کامبوج به استراتژی تعادل مجدد ایالات متحده نسبتاً ملایم و خنثی است. کامبوج به‌ویژه در مورد دریای چین جنوبی طرفدار حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات است و با بین‌المللی شدن موضوع دریای چین جنوبی و دخالت کشورهای خارجی در مناقشه دریای چین جنوبی دریای چین جنوبی مخالف است. هون سن^۲، نخست‌وزیر کامبوج، تأکید کرد: «طرف‌های ذینفع باید از مکانیسم‌های موجود برای حل مشکل از طریق مشورت استفاده کنند و نباید تلاش کنند چین متحد آمریکا یا ژاپن را تحت فشار قرار دهند». وی از طرف‌های ذی‌ربط خواسته است تا به شدت از گد رفتار در دریای چین جنوبی پیروی کنند و نسبت به بین‌المللی کردن موضوع دریای چین جنوبی و مداخله نیروهای خارج از منطقه هشدار دهند و در عین حال از حل مسئله دریای چین جنوبی در چارچوب آ.سه.آن و چین حمایت کنند. منجر به ثبات در دریای چین جنوبی می‌شود. لائوس نیز برای مدت طولانی سیاست دوستانه‌ای را در قبال چین دنبال می‌کند و چین را به عنوان هدف اصلی خود برای توسعه روابط خارجی همه‌جانبه معرفی کرده است (Yun, 2011: 17).

1. U-Tapao
2. Hun Sen

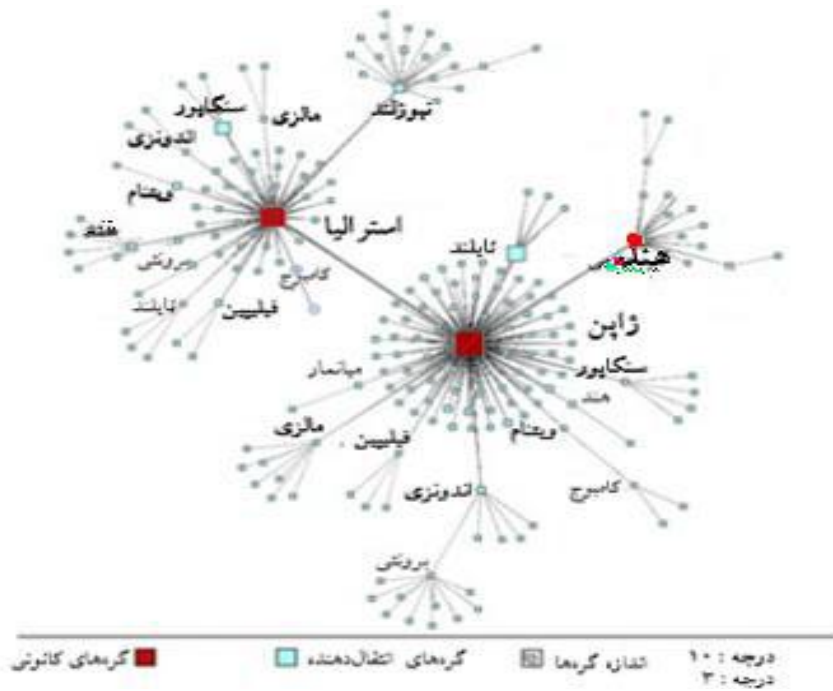
لائوس به‌عنوان یک طرف اختلاف غیرمستقیم در مسئله دریای چین جنوبی، موضع نسبتاً منصفانه دارد و با بین‌المللی کردن و پیچیده کردن موضوع دریای چین جنوبی مخالف است و از دخالت آ. سه. آن در مناقشه دریای چین جنوبی حمایت نمی‌کند. در نشست غیررسمی رهبران ایالات متحده و آ. سه. آن که در ۱۵ فوریه ۲۰۱۶ در ایالات متحده برگزار شد؛ واشنگتن و آ. سه. آن در مورد این که آیا در بیانیه به دریای چین جنوبی اشاره شده است یا خیر، بحث کردند. به دلیل مخالفت لائوس و سایر کشورها، در بیانیه نشست ایالات متحده و آ. سه. آن اشاره‌ای به دریای چین جنوبی نشده است. با توجه به تغییرات تاریخی در توسعه سیاسی میانمار در سال‌های اخیر، دولت اوباما استراتژی متعادل‌سازی مجدد در منطقه آسیا و اقیانوسیه را در سطح دیپلماسی ارزش‌ها برای تقویت روابط واشنگتن با میانمار و تبدیل آن به یک «الگوی دموکراتیک» ترویج کرد. به منظور جلب حمایت سیاسی واشنگتن و لغو تحریم‌های اقتصادی، دولت میانمار همچنین نگرش مثبتی نسبت به استراتژی آمریکا در جنوب شرق آسیا نشان می‌دهد که منجر به گرم شدن سریع روابط ایالات متحده و میانمار شد (Yun, 2015: 22). از سال ۲۰۰۹، مقامات آمریکایی از جمله باراک اوباما و هیلاری کلینتون بارها از میانمار دیدن کرده‌اند.

وزیر امور خارجه میانمار، رهبر اتحادیه ملی برای دموکراسی، آن‌گ سان سوچی،^۱ و رئیس‌جمهوری میانمار، یو تین سین،^۲ نیز از ایالات متحده دیدن کرده‌اند. این در حالی است که میانمار از سال ۲۰۱۱ شاهد مجموعه‌ای از حوادث ضد چینی مانند؛ مسئله سد میتسونه که توسط برخی رسانه‌های غربی به‌عنوان «بیانگر موضع مستقلانه دیپلماتیک در قبال چین» تعبیر می‌شود. سیاست دولت میانمار «رهایی از چین و روی آوردن به ایالات متحده است» (Penghong, 2015: 109-111). در نهایت، به نظر می‌رسد؛ سیاست خارجی میانمار به یک دوراهی جدید رسیده است. همان‌طور که یوزاو هتای،^۳ مدیر دفتر ریاست جمهوری میانمار، در سال ۲۰۱۳ گفت؛ یکی از مهم‌ترین چالش‌های

1. Aung San Suu Kyi
2. Yu Tin Sin
3. U Zaw Htay

پیش روی میانمار نحوه تنظیم سیاست خارجی خود از جمله نحوه مشارکت فعال در مسائل آ.سه. آن و نحوه تدوین سیاست‌های مرتبط با موضوعات دریای چین جنوبی، آ.سه. آن، ایالات متحده و چین است.

شکل شماره ۱: شبکه لایه‌بندی شده ایالات متحده در شرق آسیا در برابر قدرت‌یابی دریایی چین

(محرورق، ۱۴۰۱: ۳۱۱).

در حال حاضر، میانمار هنوز گرفتار یک دوره بحرانی دگرگونی سیاسی است و روندهای داخلی و خارجی آن پر از عدم قطعیت است. روابط بین میانمار و ایالات متحده نیز به دلیل شرایط سیاسی داخلی، روند دموکراسی سازی و بهبود شرایط حقوق بشر در میانمار محدود شده است. در عین حال، چین به عنوان بزرگ‌ترین همسایه میانمار، نه تنها دوست سنتی ناپیدا^۱ است؛ بلکه همچنین مهم‌ترین شریک تجاری و سرمایه‌گذاری میانمار است. بنابراین، صرف نظر از وضعیت سیاسی میانمار، توسعه روابط دوستانه با چین

1. Naypyidaw

به نفع منافع اساسی میانمار است. میانمار در آینده، کمتر در کنار ایالات متحده قرار می‌گیرد و بیشتر احتمال دارد که بین چین و ایالات متحده تعادل ایجاد کند (Yun, 2015: 27-28). می‌توان گفت علی‌رغم روابط نزدیک سنگاپور، تایلند، کامبوج، لائوس و میانمار با چین در منطقه و مخالفت آن‌ها با بین‌المللی کردن موضوع دریای چین جنوبی، این کشورها درصدد توسعه تعاملات سیاسی با ایالات متحده برآمده‌اند که این مسئله می‌تواند باعث کاهش نفوذ منطقه‌ای پکن و برقراری توازن قدرت در جنوب شرقی آسیا شود.

نتیجه‌گیری

منطقه دریای جنوبی چین بدون شک از حوزه‌های تعیین‌کننده آتی روابط بین‌الملل از حیث سیاسی، نظامی و اقتصادی خواهد بود. این منطقه به خاطر وجود منابع طبیعی گسترده، از جمله آبزیان و نفت و گاز، و نیز عبور یک‌سوم تجارت جهانی از آن، حائز اهمیت بسیاری است. دریای چین جنوبی اخیراً به دلیل تشدید درگیری‌ها و اختلافات ارضی در منطقه مورد توجه کشورهای منطقه و بین‌الملل قرار گرفته است. اختلافات در دریای چین جنوبی بر اساس مسائل حیاتی حاکمیت ارضی، امنیت نظامی، توسعه اقتصادی و مشروعیت سیاسی از سوی مدعیان حاکمیت است. این اختلافات به طور سنتی میان چین، فیلیپین، ویتنام، تایوان، برونئی و مالزی است که این امر باعث افزایش تنش‌ها و تأثیر منفی آن بر اقتصاد و تجارت منطقه‌ای و بین‌المللی شده است. حضور آمریکا و ظهور قدرت چین در این منطقه نقش تعیین‌کننده‌ای در چگونگی شکل‌گیری معادلات و نظم منطقه‌ای در آسیا-اقیانوسیه خواهد داشت. به دلیل اهمیت این منطقه دولت اوپاما در شروع دوره اول ریاست جمهوری خود از سیاست بازگشت به آسیا سخن گفت و سپس حضور خود را در این منطقه تقویت نمود.

از آنجا که دریای جنوبی چین یکی از مناطق ثبات‌زا در روابط چین با کشورهای همسایه و آمریکا است؛ در صورتی که چین از قدرت نظامی خود برای برهم زدن وضع موجود استفاده کند؛ آمریکا آن را تهدیدی برای امنیت خود و تعهدات بین‌المللی و اشنگتن

ارزیابی خواهد کرد و درصدد متوازن کردن چین بر خواهد آمد. رفتار چین در رابطه با کره، ژاپن، ویتنام، فیلیپین، تایلند، کامبوج و دیگر کشورهای منطقه منجر به حساسیت این کشورها در خصوص افزایش قدرت چین شده است. در صورتی که این کشورها افزایش قدرت چین را تهدیدی برای منافع خود قلمداد نمایند؛ باید انتظار یک ائتلاف وسیع بین این کشورها و آمریکا را داشت که خود دلیل بزرگی است برای اینکه چین از هرگونه اقدام تهدیدآمیز و مناقشه برانگیز در دریای جنوبی چین پرهیز کند و استراتژی این کشور را به سمت عدم تمایل به برخورد نظامی چه در دریای جنوبی چین و چه در دریای شرقی سوق دهد؛ سیاستی که کشورهای طرف اختلاف با چین در منطقه از آن استقبال می کنند. از این رو، هر چه نیت تهاجمی یک کشور بیشتر باشد؛ میزان تهدید درک شده در میان سایر کشورها به همان میزان افزایش می یابد. کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی به وضوح از نیت چین نگران هستند؛ زیرا توانایی های نظامی و اقتصادی پکن همچنان در حال افزایش است. ترس از نیت تهاجمی و موضع قاطعانه چین در میان کشورهای همسایه آن باعث شده است تا این کشورها درصدد کسب حمایت ایالات متحده و حضور پررنگ این کشور در دریای چین جنوبی برای ایجاد تعادل در برابر قدرت روزافزون پکن و مهار آن در منطقه برآیند.

چین مدعی برخورداری از حق حاکمیت انحصاری در بخش عمده ای از دریای چین جنوبی است که پکن محدوده آن را در نقشه های رسمی نه خط تیره مشخص کرده است. این محدوده شامل همه دریا منهای آب های ساحلی ویتنام، فیلیپین، مالزی و برونئی است. چین با تکیه بر آب های ساحلی جزایر و صخره های مورد مناقشه در نزدیکی ساحل دیگر کشورها و نیز بر اساس آنچه «حقوق تاریخی انحصاری» می نامد؛ حاکمیت بر آب ها و منابع این دریا را مختص به خود می داند و بر این مبنا می کوشد تا مانع ماهیگیری و اکتشاف و استخراج نفت و عبور آزاد توسط دیگر کشورها در این دریا شود. چین برای تحکیم موقعیت خود نیز اقدام به ایجاد جزایر مصنوعی و پایگاه های نظامی در آن ها کرده است. مقامات چینی جدیت و حساسیت بسیار زیادی در دفاع از مواضع خود نسبت به حاکمیت ارضی خود در این منطقه دارند. این در حالی است ویتنام، فیلیپین، مالزی و برونئی و

متحدان منطقه‌ای آن‌ها در آ.سه. آن این ادعای چین را رد می‌کنند و آن را مغایر با کنوانسیون حقوق دریاها می‌دانند. این کشورها چین را متهم می‌کنند که از طریق جزایر مورد مناقشه، ساخت جزایر مصنوعی و ایجاد پایگاه‌های نظامی در این جزایر قصد تبدیل این دریا به یک دریاچه چینی را دارد و حقوق و حاکمیت دیگر کشورهای واقع در سواحل آن را نقض کرده است. با وجود منابع طبیعی و اهمیت خطوط مهم کشتیرانی بین‌المللی، دلیل واقعی تنش‌ها و رقابت‌ها در دریای چین جنوبی افزایش تهدیدات چین است. صعود چین به عنوان یک قدرت منطقه‌ای در آسیا-اقیانوسیه، ضدیت با نظم موجود در منطقه و بین‌الملل را نشان می‌دهد.

چین در کنار توسعه ظرفیت‌های اقتصادی، نیز گام‌های قابل توجهی در نوسازی نظامی خود برداشته است که این امر تهدیدی راهبردی برای کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی و حضور گسترده ایالات متحده در منطقه محسوب می‌شود. ادراکات و نگرانی‌های ایالات متحده و کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی از خیزش چین و تسلط این کشور بر منطقه که آن را تهدیدی استراتژیک برای منافع و سیاست‌های منطقه‌ای خود می‌دانند؛ باعث توسعه شبکه‌ای از اتحادها و روابط دیپلماتیک و واشنگتن با کشورهای همسایه چین شده است که این امر ضمن جلوگیری از قدرت‌یابی روزافزون پکن و انزوای آن در منطقه، تأثیر به‌سزایی بر برقراری معادلات سیاسی در جهت اهداف و منافع کاخ سفید و متحدان آن در جنوب شرقی آسیا خواهد داشت. ایجاد ادراک تهدید از چین در منطقه از سوی ایالات متحده و توسعه حضور این کشور در منطقه آسیا-اقیانوسیه و تقابل با چین، تأثیر به‌سزایی بر تجارت دریایی، امنیت انتقال انرژی در منطقه، افزایش قیمت جهانی نفت و گاز، توسعه رقابت‌های تسلیحاتی در منطقه و در نهایت گسترش تنش و بی‌ثباتی در منطقه آسیا-اقیانوسیه خواهد داشت.

منابع

خبرگزاری جمهوری اسلامی (۱۴۰۲)، وضعیت متلاطم دریای چین جنوبی با رزمایش‌های تلافی‌جویانه، ۱۶ دی، آدرس اینترنتی: <https://www.irna.ir/news/۸۵۳۴۵۰۳۰/> ۸۷٪

- دهشیار، حسین و مرتضی نجم‌آبادی و رامین بخشی (۱۳۹۸)، رقابت چین و آمریکا در دریای جنوبی چین، راهبرد سیاسی، سال سوم، شماره ۹، صص ۴۱۱
- شادمانی، مهدیه و عنایت‌الله یزدانی و محمدعلی بصیری (۱۳۹۷)، راهبرد اتحاد پیرامونی رژیم صهیونیستی و موازنه تهدید با ایران (بررسی تأثیر انقلاب اسلامی بر تغییر راهبرد اتحاد پیرامونی)، پژوهشنامه انقلاب اسلامی، ۸(۲۷)، صص ۱۲۷۱۵۰
- شریعتی‌نیا، محسن (۱۳۹۱)، دریای چین جنوبی: کانون جدید بحران، بولتن نیوز، ۲۴ دی، آدرس اینترنتی: <https://www.bultannews.com/fa/news/119459>
- عبداللهی‌نژاد، علیرضا و حسین افخمی (۱۳۹۱)، ارتباطات سیاسی در ایران: فرا تحلیل مقاله‌های علمی موجود، جستارهای سیاسی معاصر، ۳(۱)، صص ۱۱۳۹۵
- علی‌زاده، محمود (۱۴۰۱)، رویکرد جدید آمریکا در آسه آن؛ تقویت مشارکت استراتژیک جهت مقابله با چین، سیاست خارجی، دوره ۳۶، شماره ۱۴۲، صص ۱۷۷۱۵۳
- قربانی شیخ‌نشین، ارسلان و شیرین حداد زند (۱۴۰۲)، جنگ تجاری چین و ایالات متحده آمریکا و پیامد آن بر کشورهای جنوب شرق آسیا؛ مطالعه موردی ویتنام و تایوان، رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی، دوره ۱۴، شماره ۷۳، صص ۲۲۸۲۰۱
- محروق، فاطمه (۱۴۰۱)، گذار دریا پایه و پویایی‌های دریایی چین آمریکا، پژوهشنامه ایرانی سیاست بین‌الملل، سال ۱۱، شماره ۲۱، صص ۳۲۰۲۹۵
- محمدنیا، مهدی و ناصر پورحسن (۱۴۰۲)، خروج نظامی ایالات متحده از افغانستان و چرخش به شرق آسیا؛ گذار به هژمونی اجباری، مطالعات بین‌المللی، سال ۲۰، شماره ۷۷، صص ۱۲۴۱۰۱
- نظرزاده، هدی و احمد بخشایش اردستانی و محمد توحیدفام (۱۴۰۳)، گرایش به شرق در دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران و جایگاه ایران در سیاست خاورمیانه‌ای چین، تعاملات دیپلماتیک، ۲(۵)، صص ۲۹۵۲۵۵
- وریج کاظمی، مریم (۱۴۰۱)، بررسی هیدرو هژمونی چین در کشورهای جنوب و جنوب شرق آسیا، جغرافیا و روابط انسانی، ۵(۱۸)، صص ۱۵۵۱۳۳

References

- Amin, Fouzia and Zafar Hassan (2024), Territorial Disputes in the South China Sea: Economic Implications for the Region, *Sir Syed Journal of Education & Social Research*, 7(1), pp. 16

- Anwar, Dewi Fortuna (February 26, 2013), An Indonesian Perspective on the U.S. Rebalancing Effort toward Asia, *The National Bureau of Asia Research Commentary*, Available at: <https://www.nbr.org/publication/anindonesianperspectiveontheusrebalancingefforttowardasia/>
- China Youth Daily (October 28, 2015), *The Relationship between the United States and Indonesia has been Upgraded to a 'Strategic Partnership'* <https://www.chinadaily.com.cn/a/202309/11/WS64fe6097a310d2dce4b44fdf.html>
- Chunxia, Li (2014), From Enemy to Comprehensive Partnership: Vietnamese Strategic Considerations about VietnamUS Relations, *International Forum*, No.4, pp. 136
- De Castro, Renato Cruz (2024), exploring the Philippines' Evolving Grand Strategy in the Face of China's Maritime Expansion: From the Aquino Administration to the Marcos Administration, *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(1) 94–119
- Desker, Barry (2013), The Eagle and the Panda: An Owl's View from Southeast Asia, *Journal of Asia Policy*, 15(28), pp. 2630
- Groten, David (2019), How Sentiment Matters in International Relations: China and the South China Sea Dispute, *Verlag Barbara Budrich*, pp. 1377
- Hiebert, Murray and Phuong Nguyen and Gregory B. Poling (2014), A New Era in U.S.Vietnam Relations: Deepening Ties Two Decades after Normalization, *Center for Strategic & International Studies*, pp. 170
- Kerrey, J. Robert and Robert A. Manning (2001), *The United States and Southeast Asia: A Policy Agenda for the New Administration*, Report of an Independent Task Force Sponsored by the Council on Foreign Relations, pp. 194
- Lum, Thomas (Jan 3, 2012), *the Republic of Philippines and U.S. Interests*, Congressional Research Service, pp. 136
- Ma, Jianying (2022), *The United States Involvement in the South China Sea Dispute*, Peter Lang, pp. 1406
- Manh Hung, Nguyen (September 24, 2010), VietnamUS Relations: Past, Present, and Future, *Asia Pacific Bulletin*, No.69, Washington, DC: EastWest Center, <https://www.eastwestcenter.org/publications/vietnamusrelationspastpresentandfuture>
- Mehboob, Shazia (2018), SinoUS Geostrategic Competition in the South China Sea: Contextualising Rivalries, Interests, and Strategies, *Orient Research Journal of Social Sciences*, 3(2), pp. 204218

- Mingjiang, Li and Zhang Hongzhou (2011), Singapore's Policy towards the SCS: Be Neutral and Useful, Maintain Stability and Peace, *Southeast Asian Studies*, 9(6), pp. 125
- Mishin, Igor (2021), U.S. Policy in the South China Sea During the Presidency of D. Trump, *Journal of Russian Politics & Law*, 58, 34, pp. 155172
- Penghong, Cai (2015), The Changing Political Situation in Myanmar and an Analysis of ChinaMyanmar Relations, *Journal of International Relations*, 5(4), pp. 103126
- Prasirtsuk, Kitti (2013), the Implications of U.S. Strategic Rebalancing: A Perspective from Thailand, *Asia Policy*, No. 15, pp. 3137
- Rubioloa, M. Florencia (2020), The South China Sea Dispute: A Reflection of Southeast Asia's Economic and Strategic Dilemmas (20092018), *Journal of Revista de Relaciones Internacionales, Estrategia y Seguridad*, 15(2), pp. 115130
- Sepe, Basilio and Luis Liwanag (2022), Marcos administration's top defense official holds first inperson meeting with US counterpart, *Benar News*, 30 September, <https://www.benarnews.org/english/news/philippine/defensetalks09302022144843.html>
- Simon, Sheldon W. (2012), Conflict and Diplomacy in the SCS: The View from Washington, *Asian Survey*, 52(6), pp. 10011015
- Simon, Sheldon W. (2013), USSoutheast Asia Relations: Philippines – An Exemplar of the US Rebalance, *Journal of Comparative Connections*, 15(2), pp. 2345
- Sinaga, Lidya C. (2015), China's Assertive Foreign Policy in South China Sea Under Xi Jinping: Its Impact on United States and Australian Foreign Policy, *Journal of ASEAN Studies*, 3(2), pp. 133149
- Stepanov, A. S. (2022), US Policy towards Southeast Asia: from Barack Obama to Joe Biden, *Herald of the Russian Academy of Sciences*, 8(92), pp. 90101
- Storey, Ian(2006), China's "Malacca Dilemma", *Journal Of China Brief*, vol. 6, No. 8, pp. 2345
- Teixeira, Victor Alexandre Gonçalves (2018), United States' Policy Strategy in South China Sea, *Scholar Journal of Applied Sciences and Research*, 1(6), pp. 2432
- Teixeira, Victor Alexandre Gonçalves (2019), The United States' China Containment Strategy and the South China Sea Dispute, *Central European Journal of International and Security Studies*, 13(3), pp. 166–193

- Temitayo, Otenia (2017), Us China's Disagreement over South China Sea Issues: A Race for Control? An Analysis through Realism's Lens, *International Journal of International Relations, Media and Mass Communication Studies*, 3(3), pp. 111
- Thayer, Carlyle A. (2010), The United States and Chinese Assertiveness in the South China Sea, *Journal Of Security Challenges*, 6(2), pp. 6984
- Walt, Stephen M. (1985), Alliance Formation and Balance of World Power, *Journal of International Security*, 9(4), 343
- Walt, Stephen M. (2004), Can the United States Be Balanced? If So, How? *Chicago: American Political Science Association*, 24 September, pp. 118
- Walt, Stephen M. (2013), *the Origins of Alliances*, Cornell University Press, 1336
- Xiaojian, Liao (2012), Analysis on Malaysia's Relationship with US and China after US 'Returning to Asia', *Journal of Southeast Asian Studies*, Vol. 8, No.1, pp. 3758
- Yahuda, Michael (2013), China's new assertiveness in the South China Sea, *Journal of Contemporary China*, 22(81), pp. 446-459
- Yun, Fang (2011), Comprehensive Foreign Policy of Laos and the Relationship between China and Laos, *Southeast Asian and South Asian Studies*, No. 2, pp. 138
- Yun, Li (2015), *The Evolution and Trend of the Obama Administration's Myanmar Policy*, Contemporary International Relations, No. 12, pp. 153
- Zha, Wen (2023), Southeast Asia amid SinoUS Competition: Power Shift and Regional Order Transition, *the Chinese Journal of International Politics*, 16(2), pp. 241-261.

Translated References into English

- Abdollahinejad, Alireza and Hossein Afkhami (2012), "Political Communications in Iran: A MetaAnalysis of Existing Scientific Articles", *Journal of Contemporary Political Studies*, 3(1), pp. 95113. [In Persian]
- Alizadeh, Mahmoud (2022), "America's New Approach to ASEAN; Strengthening Strategic Partnership to Confront China", *Journal of Foreign Policy*, 36(142), pp. 153177. [In Persian]
- Dahshyar, Hossein and Morteza Najmabadi and Ramin Bakhshi (2019), "ChinaUS Competition in the South China Sea", *Political Strategy Quarterly*, 3(9), pp. 141. [In Persian]
- Ghorbani Sheikhneshin, Arsalan and Shirin Haddad Zand (2023), "The ChinaUnited States Trade War and Its Consequences on Southeast Asian

- Countries; A Case Study of Vietnam and Taiwan”, *Journal of Political and International Approaches*, 14(73), pp. 201228. [In Persian]
- Islamic Republic News Agency (2024), “The Turbulent Situation in the South China Sea with Retaliatory Exercises”, January 16, Internet address: <https://www.irna.ir/news/85345030/%87>. [In Persian]
- Mahrouq, Fatemeh (2022), “The SeaBased Transition and ChinaUS Maritime Dynamics”, *Iranian Journal of International Politics*, 11(21), pp. 295320. [In Persian]
- Mohammadnia, Mehdi and Nasser Pourhasan (2023), “The United States’ Military Withdrawal from Afghanistan and the Pivot to East Asia; Transition to Forced Hegemony”, *Journal of International Studies*, 20(77), pp. 101124. [In Persian]
- Nazarzadeh, Hoda and Ahmad Bakhshaish Ardestan and Mohammad Tohid Fam (2024), “Eastward Orientation in the Diplomacy of the Islamic Republic of Iran and Iran’s Position in China’s Middle East Policy”, *Journal of Diplomatic Interactions*, 2(5), pp. 255295. [In Persian]
- Shadmani, Mahdieh and Enayatollah Yazdani and Mohammad Ali Basiri (2018), “The Zionist Regime’s Peripheral Alliance Strategy and the Balance of Threats with Iran (Investigating the Impact of the Islamic Revolution on Changing the Peripheral Alliance Strategy)”, *Islamic Revolution Research Quarterly*, 8(27), pp. 127150. [In Persian]
- Shariatiniyya, Mohsen (2013), “The South China Sea: A New Center of Crisis”, *Bulletin News*, January 13, Internet address: <https://www.bultannews.com/fa/news/119459/> [In Persian]
- Varij Kazemi, Maryam (2022), “A Study of China’s HydroHegemony in South and Southeast Asian Countries”, *Journal of Geography and Human Relations*, 5(18), pp. 133155. [In Persian]

استناد به این مقاله: درج، حمید. (۱۴۰۳). تأثیر روابط دیپلماتیک آمریکا با کشورهای ساحلی دریای چین جنوبی بر کاهش قدرت چین. *تعاملات دیپلماتیک*، ۲ (۸)، ۳۵ - ۸۰.

doi: 10.22034/dpiq.2025.493268.1016

The *Diplomatic Interactions Research Quarterly* is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License